

SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEM
TERMÉSZETTUDOMÁNYI ÉS INFORMATIKAI KAR
GAZDASÁG- ÉS TÁRSADALOMFÖLDRAJZ TANSZÉK

**Szeged bűnözésföldrajzi vizsgálata a bűnügyi statisztikák és
szubjektív lakossági megítélések alapján**

Tudományos Diákköri Dolgozat

Készítette:
Györki Andrea
Geográfus MSc szakos hallgató

Témavezető:
Dr. Bajmócy Péter
Docens

Szeged
2012

Tartalomjegyzék

TARTALOMJEGYZÉK.....	2
BEVEZETÉS.....	3
1. MÓDSZERTANI ÁTTEKINTÉS.....	4
2. KÉRDÉSEK	6
3. A BŰNÖZÉSFÖLDRAJZ SZEREPE ÉS TÁRGYA A FÖLDRAJZTUDOMÁNYOK TERÜLETÉN BELÜL	8
4. SZEGED RÖVID TÖRTÉNETI ÁTTEKINTÉSE	9
5. SZEGED VÁROSFEJLŐDÉSE SORÁN KIALAKULT LAKÓÖVEINEK ISMERTETÉSE.....	12
5.1. BELSŐ LAKÓÖV	12
5.2. LAKÓTELEPEK.....	14
5.3. KERTVÁROSIAS LAKÓÖV	18
5.4. FALUSIAS LAKÓÖV	18
6. BŰNCSELEKMÉNYEK HELYE ÉS DEFINÍCIÓJA A MAGYAR BÜNTETŐJOGBAN	20
6.1. SZEMÉLY ELLENI BŰNCSELEKMÉNYEK	20
6.2. KÖZREND ELLENI BŰNCSELEKMÉNYEK	21
6.3. VAGYON ELLENI BŰNCSELEKMÉNYEK.....	22
7. SZEGED BŰNÜGYI STATISZTIKÁJÁNAK VIZSGÁLATA.....	24
7.1. SZEGED HELYE AZ ORSZÁGOS ÉS A MEGYEI STATISZTIKÁKBAN	24
7.2. SZEGED BŰNCSELEKMÉNYEINEK TÍPIZÁLÁSA ÉS ELEMZÉSE	27
7.3. A BŰNCSELEKMÉNYEK LAKÓÖVENKÉNTI BEMUTATÁSA	34
8. SZEGED BŰNÖZÉSFÖLDRAJZÁNAK SZUBJEKTÍV LAKOSSÁGI MEGÍTÉLÉSE.....	42
8.1. A SZEGEDI LAKÓÖVEK ÉS VÁROSRESZEEK KÖZBIZTONSÁGI KÖZÉRTETÉNEK VIZSGÁLATA.....	42
8.2. A BŰNCSELEKMÉNYEK MENNYISÉGI ALAKULÁSA A SZUBJEKTÍV MEGÍTÉLÉSEK ALAPJÁN	44
8.3. AZ ÉPÍTETT KÖRNYEZET ÉS A BŰNCSELEKMÉNYEK VISZONYA	46
8.4. A BŰNÖZŐK ÉS ÁLDÓZATAIK KORCSOPORTJÁNAK ÉS TÁRSADALMI STÁTUSZÁNAK MEGÍTÉLÉSE	47
8.5. A BŰNCSELEKMÉNYEK SZÁMÁNAK MEGÍTÉLÉSE ÉS A RENDŐRSÉG MUNKÁJÁNAK ÉRTÉKELÉSE	49
8.6. A BŰNÜGYI STATISZTIKA ÉS A SZUBJEKTÍV LAKOSSÁGI VÉLEMÉNYEK ÖSSZEHASONLÍTSA	50
ÖSSZEGZÉS.....	51
IRODALOM- ÉS HIVATKOZÁS JEGYZÉK	53

Bevezetés

Napjaink egyik leggyakoribb deviáns viselkedési formája a bűnelkövetés. A bűnözésföldrajz, mely arra hivatott, hogy ezen folyamatokat vizsgálja, a bűnesetek térbeliségén és időbeliségén kívül a hozzá kapcsolódó egyéb jelenségeket és folyamatokat is elemzi. A külföldön már nagy múltra visszatekintő bűnözésföldrajz hazánkban még „gyerekcipőben” jár, így a jövőben mintaként szolgálhat a hazai kutatások számára.

Külföldön, számos amerikai városról, mint például Chicagóról, Seattle-ről, továbbá Nyugat-Európában Aberdeen-ről, Newcastle-ről is készültek már bűnügyi tanulmányok (KNOX, P. – PINCH, S. 2000, HERBERT, D.T. 1976), hazánkban pedig nagyobb átfogó értekezés vizsgálta Debrecen bűnözésföldrajzának alakulását (TÓTH A. 2007, MÁTYÁS SZ. 2011), valamint kisebb elemzések Budapest kerületeiről is készültek (KEREZSI K. – RITTER I. 2000., KOVÁCS Z. 1990).

Dolgozatom célja, hogy a felhasznált szakirodalmak segítségével bemutassam Szeged bűnözésföldrajzi helyzetét. Elemzéseim alapvetően két adatsor köré csoportosultak. A statisztikai adatok, melyek a kutatásaim objektivitását biztosították, a Szegedi Rendőrkapitányságtól származtak, míg a kérdőíves felmérést és interjúkészítést, amely a lakosság szubjektív véleményét tükrözi, magam végeztem.

Ennek megfelelően dolgozatom nyolc fejezetből tevődik össze. A módszertani áttekintést és a hipotézist követően a bűnözésföldrajzot, mint tudományterületet kívánom elhelyezni a földrajztudományok területén belül. Ezután áttekintem Szeged történeti fejlődését, lakóöveinek kialakulását. A bűncselekmények területi lehatárolása előtt elengedhetetlennek tartom azok definiálását. Ezt követően kerülnek bemutatásra a bűnügyi statisztikai adatok, majd ezután a szubjektív lakossági vélemények. Az eredmények szemléltetésére számos térképet és grafikont készítettem.

Az összegyűjtött információk tükrében kísérletet tettem a tényleges bűnügyi statisztika és a helyi lakosság szubjektív véleményének összehasonlítására. Az eredményekből kiderül, hogy a lakosság hozzávetőleg tisztában van a bűnügyi forrópontok területi alakulásával, ám a lakóövenkénti és a városrészenkénti megítélések eltérnek. A bűncselekmények magas számával azonban egyáltalán nincsenek tisztában. A jövőben a rendőrség feladata, hogy ezen értékeket ismertté tegye, s bűnmegelőzési programokkal visszaszorítsa a bűnözést.

1. Módszertani áttekintés

Dolgozatom elkészítése során számos módszertani eljárást alkalmaztam. A primer kutatásaim közt kérdőívezés és interjúkészítés szerepelt a témában érintett személyekkel. Ezen folyamatok egyúttal a vizsgálataim kvalitatív részét is jelentették. A másik nagy egységet a szekunder adatok feldolgozása és kiértékelése jelentette, mely már a kvantitatív módszerekhez sorolandó. Ezek a kutatási módszerek adták dolgozatom eredményeinek vázát.

A kutatómunkám kezdetén a téma számos hazai és nemzetközi szakirodalmát dolgoztam fel. A felhasznált irodalmak egy részét csak internetes formában érhettem el. Tovább gazdagítva a felhasznált irodalmaim körét, a sajtó által kiadott, a témával foglalkozó cikkeket is feldolgoztam. Ebben nagy segítségemre volt a Délmagyarország című napilap, és a Heti Világgazdaság című hetilap, melyek többször publikáltak Szegedre vonatkozó statisztikai adatokat és közbiztonsági közérzettel foglalkozó cikkeket.

Ezt követően a Szegedi Rendőrkapitányság által kiadott bűnügyi statisztikai adatsorokat elemeztem. Ez alapvető információkat biztosított a bűncselekmények területiségéhez és differenciáltságához. Az országos adatoktól kezdődően, a megyei és kistérségi kimutatásokon át, jutottam el a szegedi adatok bemutatásához, melyek 2002-től, egészen napjainkig ábrázolják a bűncselekmények alakulását a különböző területi szinteken. Hogy még szemléletesebbé tegyem munkámat, a meglévő eredményeket különféle tematikus térképek és grafikonok segítségével ábrázoltam. A szegedi bűncselekményeket bemutató térképeken a legfrissebb, 2011-es adatokat szemléltettem. Meg kell említenem, hogy az adatok feldolgozása és ábrázolása során többször gondot jelentett, hogy a rendőrségi adatbázis nem megfelelően kezelte és tárolta az adatokat, ugyanis számos utcanév többször is előfordult az adatbázisban, továbbá nem egy esetben történt elírás az utcaneveket illetően. Ez a problémakör főként a sugárutak, körutak elemzésénél okozott nehézséget.

A kérdőíves felmérést megelőzően lehatároltam a településen belüli városrészeket, s ennek megfelelően minden városrészben készítettem kérdőívet. Összesen 340 db kérdőív készült el, melyek a városrész területi nagyságától függően lettek lekérdezve, a nagyobb városrészekben több készült, míg a kisebb, elsősorban a városszélhez közelebbi területeken, kevesebb. A kérdőívben szereplő kérdéseket több témakör szerint

strukturáltam. A kérdések egy része a megkérdezettek lakhelyével foglalkozik, vagyis azzal, hogy hol laknak, valamint a bűncselekményekhez való viszonyukról. Ezután a bűncselekmények helyére vonatkozó kérdések következnek. Ezt követően mind a bűnelkövetőkre, mind pedig az áldozataikra vonatkozó kérdések dominálnak, amelyekkel alapvetően a viktimológia (áldozattan) foglalkozik (KORINEK L. 2006). Végül a közbiztonsági közérzethez kapcsolódó kérdések következnek, s zárásképpen néhány személyes kérdés (1. melléklet).

Az interjúkészítéssel az előbb tárgyalt módszerek eredményeinek a még árnyaltabb bemutatását kívántam elérni, ugyanis az interjúalanyok kiválasztásánál törekedtem arra, hogy több aspektusból is megvizsgáljam a kérdéskört. Ennek érdekében három interjút készítettem a témában érintett személyekkel. Alapvetően strukturált interjúkat terveztem, s ennek megfelelően készítettem el a kérdéseket is, ám az interjúzás alatt több esetben is olyan nézőpontok, fontos információk kerültek előtérbe, hogy kevésbé törekedtem a kérdések kötött sorrendjének betartására, inkább engedtem az interjúalanyt kötetlenül beszélni. Így az interjúk inkább a kevert típusúaknak felelnek meg, melyekben a kezdeti kötött kérdések után szabadabb válaszok adhatók, s nagyobb szerep jut a vélemények szabadabb kifejtésének.

Az első interjúalany egy többszörösen visszaeső bűnelkövető volt, akit főként lopásokért ítéltek el. A vele készített interjúból elsősorban a bűnelkövetések okára szerettem volna fényt deríteni, illetve a bűncselekmények körülményeire, gondolok itt a helyszín kiválasztásának indoklására. Ezt az interjút követte a következő, melyet Kiss Lajossal, Szeged egykori főépítészével készítettem, hogy kiderítsem, mennyiben befolyásolhatja az épített környezet a bűncselekmények területiségét. Ezután a Szegedi Rendőrkapitányság kapitányság-vezető helyettesét - aki egyben a bűnügyi osztály vezetője - Dr. Lázár Szvetozárt kérdeztem a bűnügyi forrópontok lehatárolásának mikéntjéről, valamint a bűnmegelőzési tevékenységekről és azok hatékonyságáról. Annak érdekében, hogy a sértett felekről is informálódjak, spontán interjúk formájában kérdeztem a kérdőívet kitöltők között azokat, akik voltak már bűncselekmény áldozatai. A kérdések a bűnesetek körülményeire vonatkoztak. A spontán interjúk befejezésével teljessé vált a bűncselekmények elkövetése során felmerülő személyek köre (bűnelkövető, áldozat, rendőrség).

2. Kérdések

A bűnözésföldrajz aktualitását jelzi, hogy mind országos viszonylatban, mind települési szinten – főként a megyeszékhelyeken – a bűncselekmények száma nem csökken, sok esetben évről évre növekszik. Ez a tendencia figyelhető meg Szeged esetében is. Ennek következtében úgy gondoltam, fontos e témával foglalkozni és mélyrehatóbban is elemezni. A vizsgálataim két oldalról közelítik meg a tárgykört. Egyszerre foglalkoztam a Szegedi Rendőrkapitányság által a rendelkezésemre bocsátott bűnügyi statisztikával, mely a tényleges bűnelkövetések területiségére és időbeliségére világít rá, valamint a helyi lakosok közbiztonsági közérzetének vizsgálata révén is informálódtam, az általuk kitöltött kérdőívek alapján. E két adatsor tükrében kísérletet tettem egy általános helyzetkép „felderítésére”.

A bűnügyi statisztikában szereplő adatokból következnek dolgozatom alapvető kérdései, melyek a következők: Hogyan alakult a bűncselekmények területisége a 2011-es évben Szegeden? Városrészenként mennyiben tér el a fertőzöttség, s hol alakultak ki bűnözési forrópontok, úgynevezett „hot spot”-ok Szegeden?

Emellett fontosnak véltem a kvantitatív adatok mellett a helyi lakosság bevonásával a kvalitatív kérdések megválaszolását is. Így például, hogy hogyan alakul a lakosság szubjektív közbiztonsági közérzete az egyes városrészekben. Ehhez szorosan kapcsolódik, hogy a helyi társadalom mely városrészeket, utcákat tartja veszélyesnek. Az utóbbi kérdés azért is fontos, mert a rendőrségi statisztika révén lehatárolható forrópontok és a lakosság tudatában kialakult „hot spot”-ok területiségét összehasonlítva világossá válhat, hogy ezek mennyiben hasonlóak, vagy mennyiben térnek el egymástól.

A téma kiegészítéseként meghatározóak lehetnek még a bűnelkövetések és az épített környezet viszonyával foglalkozó kérdések. Ezekre a kérdőívek feldolgozását követően keresem a választ. Hasonlóan fontos lehet még a bűnelkövetők és áldozataik korának és társadalmi státuszának vizsgálata, így dolgozatom erre is kitér.

Végül, ami szintén a kérdőíves felmérés eredményeiből következtethető, hogy mi lehet a bűncselekmények legfőbb oka, és hogy a jövőben a rendőrség milyen hatékonyan képes ellátni prevenciós feladatait?

A bűnözésföldrajz tehát nem csak a bűnelkövetések területiségével és időbeliségével foglalkozik, hanem az ezen folyamatokhoz szorosan kapcsolódó s ezt

befolyásoló egyéb tényezőkkel is, így például figyelembe veszi az elkövetésekre ható társadalmi, gazdasági folyamatokat is. Ez azért fontos, mert a jövőben komplexebb képet kaphatunk az egyes vizsgálatok során, és az egyéb tényezők ismerete is a bűncselekmények megértését szolgálja.

3. A bűnözésföldrajz szerepe és tárgya a földrajztudományok területén belül

A bűnözésföldrajz (kriminálgeográfia), mely dolgozatom témája, alapvetően a bűncselekmények helyének lehatárolásával, annak időbeliségével, térbeliségével, gyakoriságával, tipizálásával foglalkozik (TÓTH A. 2007, MÁTYÁS SZ. 2011). Ezen túlmenően azonban még számos aspektusból vizsgálódó tudományterület. Foglalkozik ugyanis a bűncselekményeket kiváltó okokkal és a hozzá kapcsolódó társadalmi, gazdasági folyamatokkal is. Ebből adódóan nem egyértelmű a besorolása a földrajztudományokon belül, sőt kriminológiai megközelítésből is vizsgálható tudományterület. Mind a hazai, mind a külföldi kriminálgeográfiával foglalkozó munkákból kiderül, hogy nincs egységes vélemény a bűnözésföldrajz besorolásával, olykor még definiálásával kapcsolatban sem.

Több neves kriminológus szerint, így Kerezsi Klára szerint is a bűnözésföldrajz a kriminológia tárgykörébe tartozik (GÖNCZÖL K. – KEREZSI K. – KORINEK L. – LÉVAY M. 2006). Hozzá hasonlóan Horst Herold német, nürnbergi rendőrkapitány is - aki több gyakorlati kutatást is végzett a témával kapcsolatban - a kriminológia területéhez sorolta (ERDEI G. 2011). Korinek László szerint „a tágabb értelemben vett kriminológia a bűncselekmény-fogalom által kiterjesztett tudományterületeken is tevékenykedik” (KORINEK L. 2010). Ezzel a definícióval lehetőséget biztosít más tudományok bevonására, így a földrajztudományi vizsgálatokra is, hiszen a bűncselekmények területiségének elemzésével, valamint a hozzá kapcsolódó egyéb, például társadalmi gazdasági folyamatokkal a földrajz, azon belül a társadalomföldrajz is foglalkozik. Ezt a teóriát erősíti meg Becsei József is, aki tudomány-szakágként jeleníti meg a bűnözésföldrajzot, mint a társadalmi földrajz egyik tagozódását (BECSEI J. 2007).

Véleményem szerint a bűnözésföldrajz, mint teljesen önálló tudományág, sem a társadalomföldrajzi, sem a kriminológiai vizsgálatoknál nem állja meg a helyét. Ebből adódóan részdiszciplínaként, vagy interdiszciplínaként érdemes inkább kezelni mindkét tudományág számára. Mivel megfigyelési tárgya és eszközrendszere igen sokrétű, nehéz lenne egyértelműen meghatározni, hogy hova is sorolandó. Mégis, mivel kutatásomban a térbeliségnek és a hozzá kapcsolódó társadalmi, gazdasági és építészeti folyamatoknak nagy a szerepe, ezért jelen tanulmány alapján a bűnözésföldrajzot, mint interdiszciplínát a társadalomföldrajzhoz sorolom.

4. Szeged rövid történeti áttekintése

Szeged történeti fejlődése során a XIX. század legmeghatározóbb árvize, mely megváltoztatta a település addigi képét, s meghatározó folyamatait, jelentette a modern város kialakulásának kezdetét, ezért innen ismertetem részletesebben a történeti városfejlődést.

A város meghatározó eseménye 1879-ben következett be, amikor a Tisza Petresnél átszakította a gátat és, elöntötte az egész várost. Elsőként Rókust, majd Felsővárost, s a Belvároson keresztül végül Alsóvárost is elöntötte (KAJÁN I. – ZOMBORI I. 2004). Csupán a magasabban fekvő házakat nem érte kár. Az árvizet követően a lakosságszám a korábbi 70 ezer főről 12-15 ezer főre csökkent. Aki tehetett, még az árvíz előtt elmenekült. A rekonstrukciós munkálatokat Lechner Lajos építész-mérnök vezetésével indították el (TÓTH B. 2009). A nyugat-európai nagyvárosokra jellemző új, modern várost emeltek az újjáépítési folyamatok során párizsi mintára. Széles, kettős körutas szerkezetet alakítottak ki, melyekbe sugárutak kapcsolódtak, s így jött létre a Párizshoz, Budapesthez hasonló sugaras-gyűrűs településszerkezet, s a hozzá megfelelő rendezett utcahálózat. A munkálatok megkezdése előtt, az árvízszinthez igazodva megemelték a település szintjét, átlagosan 2-6 méterrel (BECSEI J. 2004). A szintemelés azonban csak a körúton belül valósult meg. A sugárutakat a főbb kereskedelmi útvonalak mentén húzták meg. A város köré körgátat emeltek egy esetleges újabb áradás elkerülése végett. Az így kialakult új városhatár (körgát) olyan területeket is magába foglalt, melyeken üresen maradt, parcellázatlan területek álltak. A beépítetlen részeket földművesek, állattartók „szállták meg”, s úgynevezett telepeket hoztak létre. Ilyen volt például, Fodor-telep, de a körtöltésen túl is kialakulóban voltak újabb telepek, így, Kecskés-telep, vagy Béketelep. Számuk olyan gyorsan növekedett, hogy rövid idő alatt meghaladta a harmincat is (BAJMÓCY P. 2009). Mivel spontán módon alakultak ki, nem illeszkedtek a városképhez. Nem rendelkeztek megfelelő műszaki infrastruktúrával (útburkolat, közvilágítás), s ezáltal a településbiztonság sem volt megfelelő. Mindezek mellett elmondható, hogy a XIX. század, az árvíz ellenére is virágzó korszakot jelentett a polgárosodó szegedi társadalom számára (MÉSZÁROS R. (SZERK.) 1997).

Az újabb századforduló ismét nagy változásokat eredményezett a város életében. Megkezdődtek az első csatornázási munkálatok. Ennek megfelelően a városrészek egy-egy főelvezető mentén bekerültek a csatornarendszerbe. Ezáltal az egészségügyi ellátás

is javult, hiszen a csatornahálózatot folyamatosan fertőtlenítették, s jó minőségű ivóvíz került a háztartásokba (VARGA A. 2010). A folyamatosan javuló életfeltételeknek köszönhetően a lakosság száma 1915-re elérte a 120 ezer főt, majd 1941-re már a 137 ezerhez közelített. A lakosságon belül társadalmi átrendeződés ment végbe. Míg az 1800-as évekre a mezőgazdaságban dolgozók aránya volt kiemelkedő, s az ipari munkások és kereskedők száma jóval alacsonyabb volt, addig az 1900-as évekre ez az arány jelentősen módosult. Nőtt az ipari foglalkoztatottak száma, ám aránya ennek ellenére elmaradt a hasonló adottságú nagyvárosoktól. Az országos adatokkal mutatott azonosságot (BLAZOVICH L. 2005). A polgárságon belül elindult a differenciálódás. A társadalmi elitet a nagypolgárság jelentette, amelyet főként nagykereskedők, iparosok, banki szférában dolgozók alkották. Származásukat tekintve, zsidók, németek, s magyarok voltak. Őket a középosztály, állami tisztségviselők, városi hivatalnokok, vállalkozók követték. A modernkori értelmiség is e kategóriát gyarapította (tanárok, ügyvédek, orvosok). A kisiparosok, kiskereskedők, hivatalnoksegédek már a kispolgársághoz tartoztak. Külön kategóriába sorolták a dolgozó munkásosztályt, a cselédeket, inasokat, segédmunkásokat, akik ekkoriban Móravárosban és Rókuson éltek. A parasztság elkülönülten élt a polgári társadalomtól Alsóvárosban és a környéki tanyákon. Ezek alapján jól látható, hogy egy igen differenciált társadalom alakult ki. A társadalmi státusz a városmagtól a város peremei felé fokozatosan csökkent.

Az I. Világháború lezárása után, a népességszám visszaesése mellett, Szeged elvesztette déli vonzáskörzetét, s határvárossá vált. E folyamatok révén jelentősen veszített akkori szerepköréből (KRISTÓ GY. (SZERK.) 1992). Ugyanakkor néhány újjal is bővült, például egyházi, kulturális funkciókkal. A II. Világháborút követően jelentős károkat szenvedett. Lerombolták a vasúti hidat, s népességszáma is csökkent. Fejlődése igen lassan indult meg, hiszen határváros révén és feszült politikai viszonyok mellett (Jugoszláviával) kevés esélye maradt a látványos fejlődésre. Az államszocializmus időszakában az első tervezési időszak (1950-es évek) kevésbé érintette Szegedet, így fejlődése csak az 1960-as évektől kezdődően indult el (MÉSZÁROS R. 1994, KRAJKÓ GY. (SZERK.) 2004). 1961-ben megyeszékhelynek választották. Ebben az időszakban tárták fel a városhoz közeli szénhidrogén mezőket is. Új ipari létesítményként jött létre a kábelgyár, valamint a gumigyár. Szeged városképi jelentőségű középületei közül számos ekkoriban épült, például a Megyeháza, a Somogyi Könyvtár, vagy éppen a Postapalota. A lakásépítési hullám, melynek kezdete szintén erre az időszakra tehető,

Szegedet is elérte (1. ábra). Olyannyira, hogy házgyárat is létesítettek a településen, mely biztosította az építkezésekhez az anyagot. Az első lakótelep Újszegeden jött létre, mely az Odessza nevet kapta. A szegedi oldalon is elkezdődtek a munkálatok a korábbi rendezetlen telepek helyén. Elsőként Tarján készült el, majd folyamatosan haladtak Rókus felé. Összesen körülbelül 60 ezer embernek biztosítottak új otthonot (BLAZOVICH L. 2005).

1. ábra: Szeged lakótelepei madártávlatból

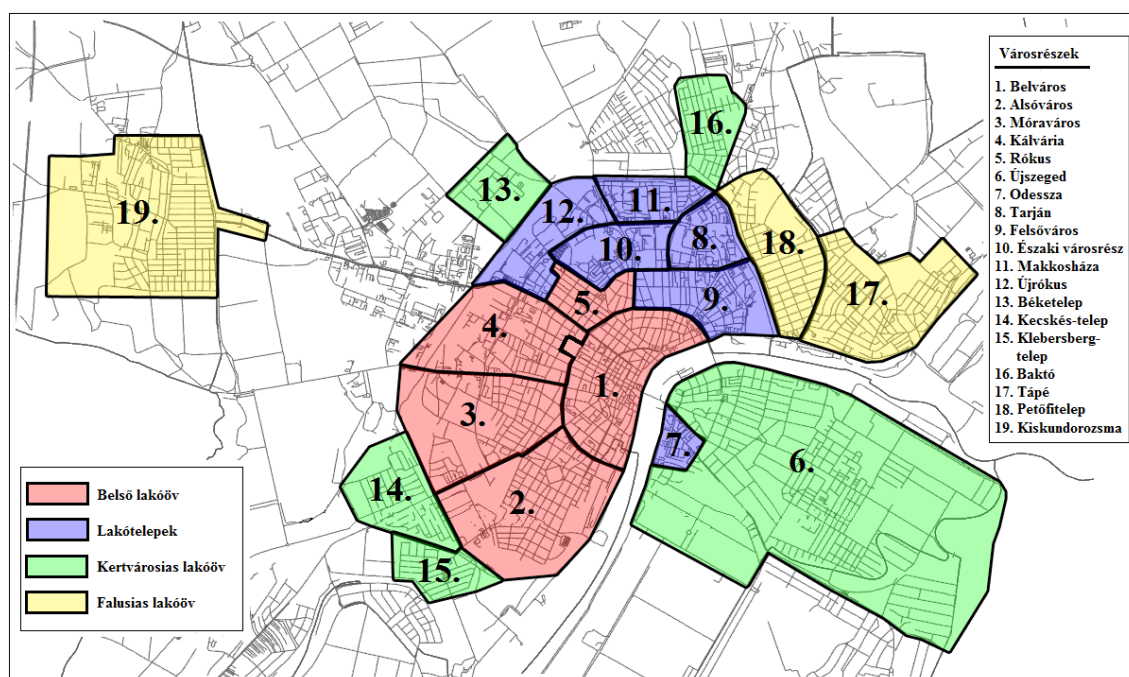
Forrás: <http://mw2.google.com/mw-panoramio/photos/medium/23817217.jpg>

Az 1970-es évekbeli település hozzácsatolások révén Szeged lakosságszáma hirtelen megugrott. A városhoz csatolták Algyőt, Szőreget, Dorozsmát, Tápét és Gyálarétet (MÉSZÁROS R. 1994). Új ipari létesítmény nem épült, viszont a kereskedelem mértéke növekedni kezdett. A rendszerváltozást követően újabb gazdasági átrétegződés vette kezdetét. Az ipari tevékenység jelentős hányada megszűnt. A mezőgazdaság aránya tovább csökkent, s a szolgáltató szektor, később a kvaterner szektor szerepe jelentősen növekedett. A folyamatot társadalmi jelenségek is kísérték. Az 1990-es évek elejére Szegedet is elérte a szuburbanizációs hullám, mely napjainkra lecsendesedett (BAJMÓCY P. 2000, BAJMÓCY P. – GYÖRKI A. 2012). A város ma Magyarország harmadik legnépesebb települése, s egyben meghatározó nagyvárosa.

5. Szeged városfejlődése során kialakult lakóöveinek ismertetése

5.1. Belső lakóöv

A város fejlődése során legkorábban kialakult városrészeket soroljuk a belső lakóövhöz. E tekintetben idetartozik a tágabb értelemben vett belváros (Nagykörúton belüli terület), valamint a hagyományos beépítésű lakóterületek, melyek „körbeölelik” a városmagot (2. ábra).

2. ábra: Szeged lakóöveinek és városrészeinek alakulása

Forrás: Saját szerkesztés

A KSH szerinti megfogalmazás szerint a belváros: „A város történelmi magja. Többnyire zárt utcasoros, középmagas beépítésű övezet. Jellemző a magas beépítettség és népsűrűség. A lakó-, igazgatási épületek mellett kereskedelmi, szolgáltató, vendéglátó egészségügyi, oktatási és szociális épületek, sportlétesítmények is találhatók rendszerint” (KOVÁCS T. (SZERK.) 2003). Míg a hagyományos beépítésű belső lakóterület pedig: „A városmag köré tömörült sűrű beépítésű, elsősorban nem magas építésű épületek, esetleg közbeékelődött magas házak is találhatók itt. Elsősorban lakóhely-jellegű környezet, de megtalálhatók itt a lakosság ellátását szolgáló kereskedelmi, szolgáltató, vendéglátó, egészségügyi, oktatási, szociális épületek, esetleg

sportlétesítmények is” (KOVÁCS T. (SZERK.) 2003). Ezen kritériumoknak a következő városrészek felelnek meg: Belváros, Alsóváros, Móraváros, Kálvária, Rókus, Felsőváros egyes részei. A város sajátja, hogy a Belváros szomszédságában, a Tisza bal partján nem folytatódik a sűrűn beépített, alapvetően lakófunkciót ellátó belső lakóöv.

A több városrészt átfogó területegységen belül a beépítés jellege változó. Míg a Belvárosban a többszintes zárt beépítés dominál, kevés foghíjtelekkel, addig más városrészekben már a lazább beépítésű, nagyobb számban földszintes családi házas beépítés a meghatározó (Alsóváros, Móraváros). A legújabb beruházások következtében ezen városrészekben a sorházas beépítésű lakóparkok is megjelentek (Vadaspark lakópark) (CSAPÓ T. 2010).

Belváros

A történelmi városfejlődés legősibb eleme a Belváros. A szűken értelmezett belváros a Tisza Lajos körúton belül terül el, ami megfelel az egykori Palánk területének. A belváros tágan vett környezete a Nagykörútig terjed. Morfológiai adottságaik kevésbé különböznek, s inkább a funkcióikban térnek el. Míg a Kiskörúton belül egyre inkább érvényesül a CBD jelleg, addig ugyanezen körúton túl már a lakófunkció veszi át a legfőbb szerepet, de még megfigyelhetők az egyéb kiegészítő funkciók, így a kereskedelmi, oktatási és egyéb funkciók.

Alsóváros

A Belváros után, az igen korán létrejövő Alsóváros sokáig önálló településként, s Alszeged néven létezett. A kezdetektől fogva a lazább beépítésű, alapvetően családi házas megjelenés jellemezte. Ez a településkép napjainkban sem sokat változott, talán néhány társasházzal gazdagodott. Az elmúlt évszázadok alatt megőrizte kisvárosi, már-már falusias városrész jellegét. A korábbi, elsősorban mezőgazdasági funkciói elsorvadtak, s csupán lakófunkciója maradt meg (MÉSZÁROS R. 1994).

Móraváros

A XIX. századtól kezdődően a város szerves részét alkotó Móraváros hosszú időn át a helyi munkásság lakhelyéül szolgált, akik a belső ipari övben vállaltak munkát. A rendszerváltozást követően az ipari tevékenység visszaszorulásával a helyi társadalom kevésbé tehető rétegei maradtak a városrészben. A meglévő, főként családi házas és többszintes társasházi lakások állaga gyors romlásnak indult. Napjainkban az ipari tevékenység minimálisra csökkent, s a lakófunkció vette át a vezető szerepet. Beépítését tekintve hasonló képet mutat Alsóvárossal, de városiasabb megjelenéssel, amit elsősorban a korábbi ipari tevékenységének köszönhet. Ebből fakadóan azonban a meglévő épületállomány jelentős része felújításra szorul.

A napjainkban egyre elterjedtebb lakóparki építkezés a városrész peremén már megjelent (Vadapark lakópark), ami újabb lendületet adhat a jövőben a terület további rekonstrukciós folyamatainak.

Kálvária

A városrész elnevezése némi magyarázatra szorul, ugyanis korábban megjelent publikációkban ipari városrészként, vagy Móraváros-Rókusként említették (MÉSZÁROS R. 1990), ám napjainkban a Városi Közgyűlés által megfogalmazott javaslatban a városrész megnevezése már a Kálvária nevet kapta, ezért a későbbiekben is e néven szerepel majd. Az ipari létesítmények épületei közül számos a mai napig áll, s ezek közé ékelődve jöttek létre az alapvetően társasházi, kisebb mértékben családi házas beépítésű telkek. Ennek megfelelően a városrész népessége is alacsony a szomszéd területekhez viszonyítva.

5.2. Lakótelepek

Az 1960-as évektől kezdődően egészen az 1990-es évek legelejéig tartó lakásépítési hullám eredményeként jöttek létre Szeged körtöltésén belüli területén a lakótelepek (2. ábra). A fokozódó építési munkálatok háttérében a folyamatos népességszám növekedés állt. Évente ugyanis átlagosan 1000 fővel nőtt a népesség, ami az 1970-es évektől kezdődően már majdnem a kétszeresére emelkedett. Az így kialakult „lakásínségi” időszakban gyorsan felhúzott, sok lakásra volt szükség. A már meglévő

lakásállomány rekonstrukciója költségesnek és időigényesnek bizonyult, így ehelyett újszerű technikával, panelházak sokaságát kezdték építeni. Az 1960-as években épült panelházak elemeit még Dunaújvárosból és Szolnokról szállították Szegedre, majd az 1970-es évektől kezdődően már a Szegedi Házgyár biztosította az építkezésekhez az anyagokat. A lakótelepi lakások - szemben a korábban épült családi házakkal – már magasabb komfortfokozattal készültek (SZELÉNYI I. 1990).

Az első ilyen lakótelep Újszegeden épült, mely az Odessza (Szeged testvérvárosa) nevet kapta. Ezt követően Tarjánban is megkezdődtek az építkezések, s innen kiindulva mind keleti irányba, Felsőváros felé, mind nyugati irányba folytatódtak a munkálatok. A nyugati terjeszkedés eredményeképpen jött létre az Északi városrész, Makkosháza és Újrókus is.

Az első lakótelepek kialakításakor még téglablokkos házakat emeltek, ám ezek építése túl lassúnak és költségesnek bizonyult, ezért váltottak a lényegesen olcsóbb és gyorsabban felhúzzható, panel elemekből kialakított házak építésére. A lakótelepi városrészekben a 4-5 emeletes, illetve a 10 emeletes panelházak építése volt jellemző. A soros elrendezés mellett, mely túlságosan monotonnak hatott, több esetben is a pontszerű beépítés törte meg az egyhangú városképet. Emellett a keretes, megnyitott-keretes alakzatok is feltűntek, így kialakíthatóvá váltak elzárt tömb-belsőik is.

A szegedi lakótelepek eleget tesznek a KSH által megfogalmazott lakótelep definíciónak, mely a következő: „Olyan telepszerűen beépített lakóépületek együttese, amely egyértelműen körülhatárolhatóan különválnak környezete beépítettségétől. Meghatározott építési terv szerint, közel azonos időben, azonos technológiával készült, azonos típusú, külső megjelenésében egységes stílusú épületekből áll. Az épületeket, épülettömböket parkosított területek kapcsolják össze” (KOVÁCS T. (SZERK.) 2003).

Odessza

Szeged első lakótelepe, Újszegeden, az egykori Ládagyár helyére épült. Az első munkálatok az 1960-as évek elején kezdődtek. 1964-re 860 lakást adtak át, majd az építkezés megtorpant, s csak 1973-tól folytatódott ismét. A korai időszakban téglablokkos házak készültek, ilyen például a Kockaház utca épületállománya, vagy a Vedres utca néhány épülete. Ezt követően a sávós és pontszerű panelházak váltak

meghatározóvá. A munkálatok az 1970-es évek közepére befejeződtek. A városrész lakótelepi jellegű kialakítása ellenére sokáig nagy presztízsű környéknek számított.

Tarján

A városrészeiről elkészült első településrendezési tervek 1965-ben jelentek meg, melyben ekkor még csak 1000 lakás kialakításáról volt szó. A több ütemben újjáépített városrészben azonban időközben növekedett a kialakítandó lakások száma, s már az 5000-ret közelítette. Összesen nyolc ütemben készült el a városrész 1987-re, mely több mint 16 ezer embernek biztosított új otthont. A kezdeti időszakban a téglablokkos építkezés volt a meghatározó, majd ezt váltotta a paneles technológiával felépített „házrengeteg”. Morfológiáját tekintve a soros és pontszerű beépítés volt a meghatározó, néhol azonban a fésűs beépítés is megjelent. Az épületek, épületegyüttesek közt nagy zöld területek maradtak szabadon. Összesen 7593 lakást adtak át. Mindeközben Tarján városrészen belül több alközpont is kialakult, a legjelentősebb a városrész belsejében, a Víztorony tér körzetében jött létre.

Felsőváros

A panelépítési hullám következő szakaszában, mely az 1970-es évek közepére tehető, Felsővároson is elkezdődtek a munkálatok. A korábbi, alapvetően családi házas beépítésű területen a rossz állapotban levő házakat lebontották, s csak a jobb állagúakat hagyták meg (Kecskeméti utca és környéke). A városrész kialakítása során, a paneles beépítés közben, új utcákat alakítottak ki a helyi lakosság számára. Ilyen volt például a Hajós, Tabán és Retek utca környéke. A panelházak építésénél mind a 4 emeletes, mind pedig a 10 emeletes épülettípus jellemzően előfordult. Hasonlóan Tarjánhoz, itt is a szalagos és pontszerű épületállomány kialakítása dominált. Az építkezések az 1970-es évek végére fejeződtek be. Felsővárost egy átmeneti zónának tervezték a történelmi városrészek és a lakótelepek között. Ennek érdekében több utcában (Liszt utca, Malom utca) kisebb társasházakat húztak fel, hogy csökkentsék az éles átmenetet e városrészek között (BLAZOVICH L 2005).

Északi városrész

A területre vonatkozó beépítési tervek már az 1960-as években elkészültek, ám megvalósításukra az 1970-es évek közepéig várni kellett, ugyanis csak ekkorra ért ide a főgyűjtő szennyvízelvezető hálózat. A korábban ritkán beépített kertes területegységre újonnan épített panelházakat terveztek. Az 1980-as évekre közel 3760 lakást adtak át, végül a munkálatok befejezésével 15500 lakásra bővült az állomány. A korábbi soros és pontszerű építkezési formák mellett újítként megjelentek a megnyitott keretes formák is. Az ezredforduló hajnalán megkezdődött a lakóparkok építése is (Franciahőgy, Harmónia lakópark). Az épületállományt tovább színesítik a már korábban vagy a napjainkra elkészült társasházak. A városrész értékét növeli a központjában levő 8 hektáros Kiserdő, mely a jövőben rekreációs tevékenységnek adhat majd helyet.

Makkosháza

A korábban már említett keretes beépítés a makkosházi panelházak megépítésénél teljesedett ki, amely eredetileg az Északi városrész építésének második üteme lett volna. Ennek megfelelően az 1970-es évek végétől kezdődően alakultak ki a házak által közrefogott nagyméretű elzárt tömb-belső is. Emellett a sávházak kialakítása is jellemző volt, melyek a külső körutat szegélyezték (BLAZOVICH L. 2010).

Újrókus

A panelházas építkezés utolsó „felvonásaként” épült sok éven át, ám egyre kisebb költségvetésből Újrókus (TÓTH K. – KESERŐ I. 2001). Az akkori építkezések során egyedinek mondható cseréptetős 4 emeletes panelházak a Rókusi körút mentén épültek. Az építkezés 1980-ban kezdődött, s egészen az 1990-es évek legelejére fejeződött be (BOROS L. 2009). A városrész arculatát a panelházak határozzák meg. Szinte kivétel nélkül csak paneles technológiával épült házak találhatók. Monotonitásukat csak elrendezésük enyhíti kissé. A pontszerű és soros építésű házak váltakoznak, melyet a Kossuth Lajos sugárút felőli részen a keretes beépítés vált fel.

5.3. Kertvárosias lakóöv

A nagyvárosok egyik sajátos jellemzője, a városközponttól távolabb eső területek beépítése, a lazább szerkezetű, családi házas, vagy társasházi beépítésű kertvárosok kialakítása (2. ábra). Szeged területén belül számos ilyen jellegű városrész alakult, ám eltérő módokon. A város talán legjellegzetesebb, legnagyobb kiterjedésű ilyen városrésze Újszeged. A területet a XIX. században csatolták a városhoz, s már ekkor jellemző volt rá a ligetes, nagy zöldfelületeket szabadon hagyó építkezés. Ezt a jellegét a mai napig megőrizte. A Temesvári körúton belül még megjelenik a társasházi építkezés, valamint a villaszerű házak kialakítása, a körúton túl viszont már a néhány szintes, vagy földszintes családi házak veszik át a szerepet. A városrész határában azonban napjainkra az új lakóparkok (Kállay Liget lakópark), valamint a kisebb társasházak is megjelentek. Ennek megfelelően a lakófunkció a meghatározó, néhány, a körúthoz közel eső telektől eltekintve.

A város más pontjain is kialakultak hasonló jellegű kertvárosias városrészek, ám ezek jóval fiatalabbak, mint Újszeged, s ezek az egykori telepek helyén jöttek létre. Ilyen például Kecskés-telep, Klebersberg-telep és Béketelep. A sort egyetlen városrész, Baktó töri meg, mely már korábban kialakult területe volt a városnak, viszont kültelki besorolással.

A KSH által megfogalmazott kritériumok is hasonlóak, melyek a kertvárosokra vonatkoznak. A definíció a következő: „Laza beépítésű, családi házas (1-3 lakásos) területek, amelyek általában a települések központjától távolabb találhatók, és az épületekhez rendszerint kert is tartozik. Elsősorban lakóhelyként szolgál.” (KOVÁCS T. (SZERK.) 2003). Szeged esetében ez a meghatározás annyival bővül, hogy a városmagtól távolabb eső területek a körtöltésen túli városrészeket jelentik.

5.4. Falusias lakóöv

Szegeden a falusias lakóövezet - hasonlóan a kertvárosias lakóövhöz - a körtöltésen kívül jelenik meg (2. ábra). Fő jellemzőjük, hogy többségük egészen a XX. század második feléig önálló településként funkcionált, s csak később, az 1970-es években csatolták Szegedhez. A kései csatlakozás és a korábbi falusias megjelenés hozzájárult, hogy e városrészekben konzerválódott a vidékies megjelenés. Erre jó példa

Kiskundorozsma, vagy Tápé. Nem hozzacsatolt városrész, de szintén e kategóriába sorolandó még Petőfitelep. A KSH által definiált falusias lakóöv mellett, hogy régi építésű lakóházakat, falusias jellegű környezetet ír elő, a lakóépületek mellett megemlíti a mező- és erdőgazdasági építmények meglétét, s más egyéb különálló épületeket is, melyek elengedhetetlen feltételei a definíciónak.

6. Bűncselekmények helye és definíciója a magyar büntetőjogban

Mielőtt elemezném Szeged területi fertőzöttségének alakulását a különböző bűncselekménytípusok szerint, érdemes áttekinteni, hogy az egyes bűncselekménytípusok mely gyűjtő kategóriába tartoznak. Továbbá arról is érdemes szólni, hogy az anyagi jog hogyan definiálja az egyes bűncselekményeket. Az általam vizsgált bűnelkövetések száma töredéke az ismertté vált összes bűncselekmény típusnak, ám jól reprezentálja az egyes városrészek fertőzöttségi szintjét. Összesen nyolc különböző bűncselekménytípust vizsgáltam meg részletesebben – testi sértés, magánlaksértés, garázdaság, visszaélés kábítószerrel, betöréses lopás, sikkasztás, rablás, jármű önkényes elvétele – melyek a kérdőívezés során leggyakrabban adott válaszok alapján lettek összeállítva, arra a kérdésre vonatkozóan, hogy milyen bűncselekménytípusokat ismer.

6.1. Személy elleni bűncselekmények

A jelenleg hatályos 1978. évi IV. törvény, a Büntető Törvénykönyv (a továbbiakban: Btk.) XII. fejezetében rögzített bűncselekményeket sorolja a személy elleni bűncselekmények közé. Önálló fejezetként való taglalása jelzi kiemelt fontosságát. A személy védelme mellett a személyiség és a személyiségből fakadó alapvető emberi megnyilvánulások védelmét is biztosítja (ERDŐSY E. – FÖLDEVÁRI J. – TÓTH M. 2004).

Testi sértés

Az emberi test épségét és egészségét védő jogszabályok tartoznak a testi sértés kategóriába. Az elkövető alanya bárki lehet. A bűncselekmény súlyossága függ a sérülés, betegség mértékétől. A Btk. 170. §-a tartalmazza a testi sértés bűncselekmény konkrét alakzatainak definícióját.

Magánlaksértés

Minden állampolgárnak joga van otthonának zavartalan és sértetlen használatára. E jogok megsértése tartozik a magánlaksértés tárgykörébe. A bűncselekmény tárgya a lakás és a hozzá tartozó egyéb helyiségek, valamint ezek zavartalan használata (ERDŐSY E. – FÖLDVÁRI J. – TÓTH M. 2004). A büntetőjog 176. §-a tárgyalja ezt a bűncselekményt.

6.2. Közrend elleni bűncselekmények

A Btk. XVI. Fejezetében rögzített bűncselekményeket soroljuk a közrend elleni bűncselekmények közé. A legheterogénebb bűncselekmények csoportjaként tartja számon a köznyelv. Elkövetésük ugyanis gyakran több személyt, akár egy egész települést is sérthet, vagy veszélyeztethet. Legfőbb feladat a közrend biztosítása (ERDŐSY E. – FÖLDVÁRI J. – TÓTH M. 2004).

Garázdaság

Mindazon tevékenység, mely a társadalom egy csoportjának nyugalma, erkölcsi érzését, felelősségérzetét jelentősen zavarja, valamint a társadalmi normák figyelmen kívül hagyása, a garázdaság vétségébe sorolandó. A bűncselekmény elkövetése csak szándékos módon lehetséges. A büntetőjogszabály 271. §-ába tartoznak ezek a vétségek és büntettek.

Visszaélés kábítószerrel

A kábítószer az idegrendszerre hatást gyakorló, annak elváltozását eredményező anyag, gyógyszer, vegyszer. Az ilyen szernek minősülő anyagok engedély nélküli termesztése, előállítás, megszerzése minősül kábítószerrel való visszaélésnek. A büntetőjog 282. §-a tárgyalja ezeket.

6.3. Vagyon elleni bűncselekmények

A Btk. XVIII. Fejezetében felsorolt bűncselekmények a vagyon elleni bűncselekmények. Napjaink talán legismertebb és legnagyobb számban elkövetett bűncselekményei ebbe a kategóriába tartoznak. Szoros összefüggésben áll a mindenkori gazdasági rendszerekkel és a jogilag elismert tulajdonformákkal. Sajátos jellemzője, hogy negatív következménye pontosan meghatározható. Kevés kivételtől eltekintve elkövetésük szándékos.

Betöréses lopás

A lopás az egyik legtipikusabb vagyon elleni bűncselekmény. Nem függ a politikai és gazdasági rendszerváltozásoktól (ERDŐSY E. – FÖLDVÁRI J. – TÓTH M. 2004). A tényállás szerint, a definíció: a jogtalanul eltulajdonított idegen dolgot egy más tulajdonában levő helyiségben sajátítja el az elkövető. Konkrétan ez minősül betöréses lopásnak, melyet az anyagi jogszabály 316-500. §-a rögzít.

Sikkasztás

A sikkasztás, mint tényállás igen hasonló a lopás fogalmával, különbség csupán annyi, hogy az elkövető törvényes módon szerezte meg a birtoklást az idegen dolog felett, s csak ezután teszi lehetetlenné a tulajdonos számára a saját dolga feletti jogot. A Btk. 317. §-a határozza meg e tényállást, s különbözteti meg a lopástól.

Rablás

Az erőszakos bűncselekmények közé sorolandó a rablás. Az eltulajdonítás a sértett jelenlétében történik. A bűncselekmény súlyosságát jelzi, hogy a vagyon elleni bűncselekmény mellett személy elleni bűncselekménnyel is vádolható az elkövető, mivel a sértett nem él a birtokvédelem eszközeivel, mert akadályozva van. A rablásnak több alapesetét (első, második, minősített) tárgyalja tényállása. A büntetőjogban a 321. § rendelkezik a tényállásról.

Jármű önkényes elvétele

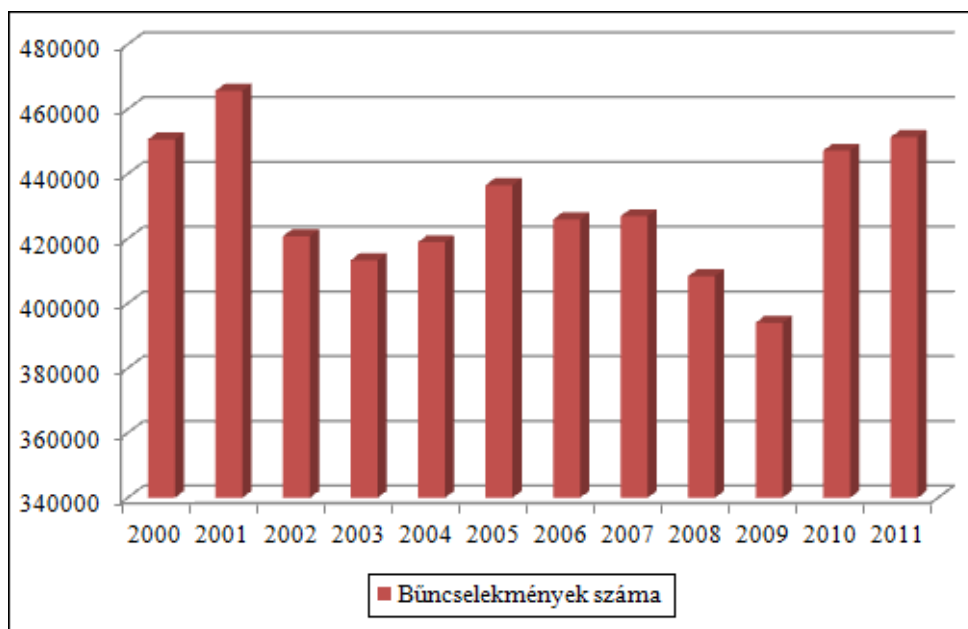
A motorizáció kora óta esedékes e bűncselekményt tárgyalni. A jármű önkényes elvételének folyamatához nagyban hozzájárul, hogy nem biztosított minden egyes jármű zárt parkoltatása. A büntetőjog 327. §-ában található az erre vonatkozó tényállás.

7. Szeged bűnügyi statisztikájának vizsgálata

7.1. Szeged helye az országos és a megyei statisztikákban

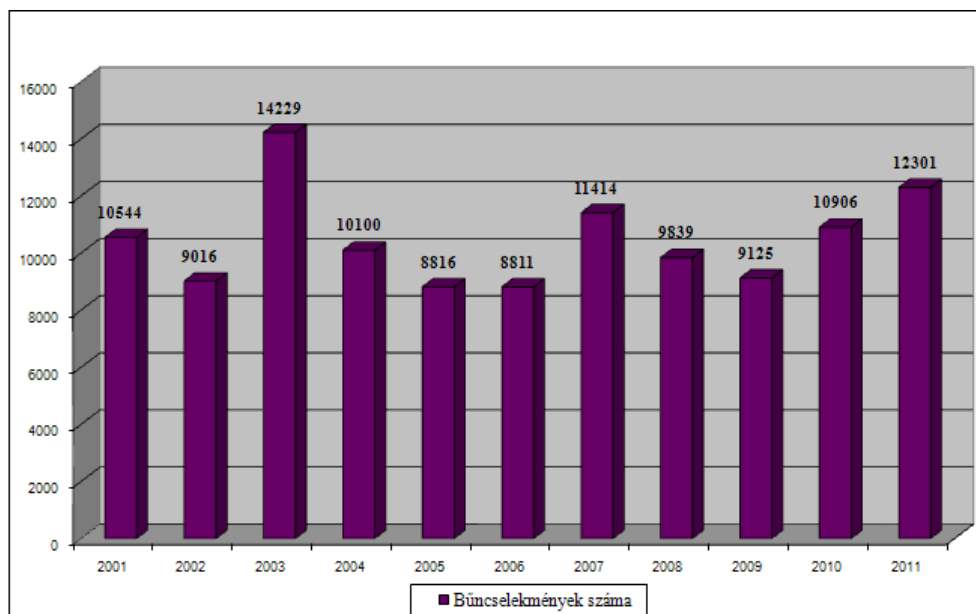
A város bűnözési arányának tekintetében, már hosszú évek óta az élmezőnyben végez az országos statisztikák alapján. Ez egyrészt területi nagyságából, másrészt növekvő népességéből adódik, ugyanis minél nagyobb és népesebb egy település, annál nagyobb a valószínűsége a bűncselekmények bekövetkezésének. Ezt a teóriát tovább bővítve, fokozza a városban elkövetett bűncselekmények számának növekedési veszélyét az a tény, hogy határváros révén (Szerbia, Románia) a szomszédos országok, sőt a balkáni térség valamennyi országából Szegeden keresztül halad át a közúti forgalom. Úgy gondolom, ez a potenciális veszélyforrás (utazóbűnözés) is növelheti a Szegeden elkövetett bűncselekmények számát. Ezt a tézist támasztja alá az egyik interjúalanyom is, aki egy többszörösen visszaeső bűnöző, s aki szintén ezekről a „hírekről” értesült a börtönben töltött éveit alatt.

A következő adatsorok szemléltetik az elmúlt években a Magyarországon és Szegeden elkövetett bűncselekmények számát, melyek jól példázzák ezek magas értékeit és napjainkra ismét növekvő tendenciáit (3., 4. ábra).

3. ábra: A Magyarországon ismertté vált bűncselekmények számának alakulása a 2000-2011-es időszakban

Forrás: ENYÜBS¹ és EUROSTAT² alapján, saját szerkesztés

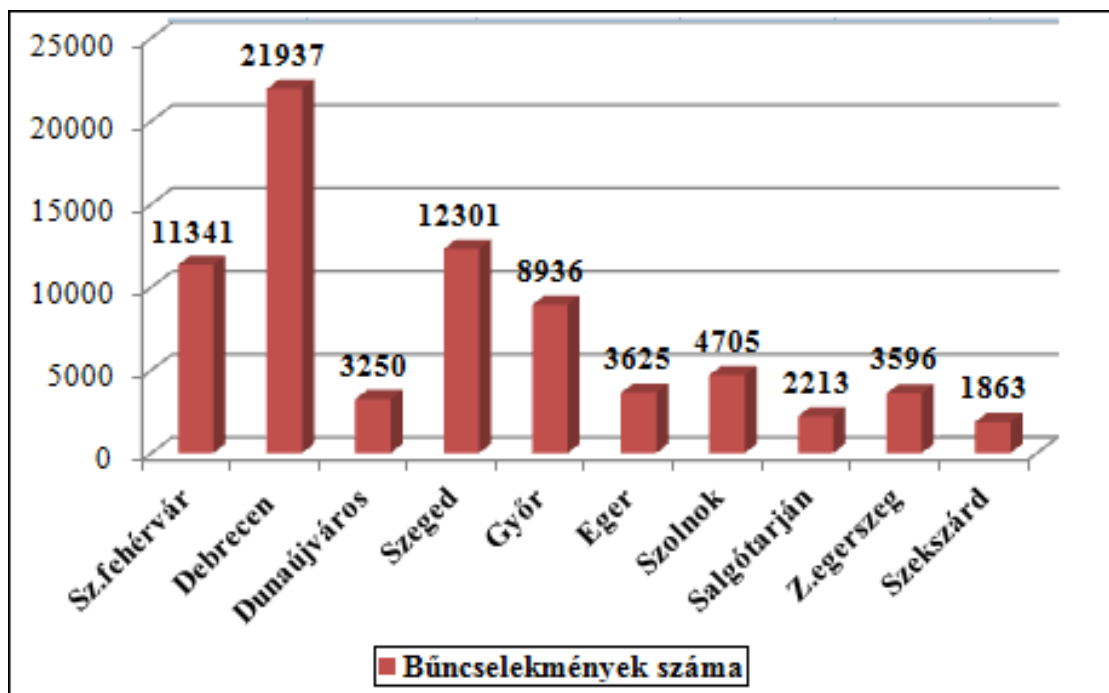

4. ábra: A Szeged ismertté vált bűncselekmények alakulása a 2001-2011-es időszakban

Forrás: ENYÜBS¹ alapján, saját szerkesztés

A két grafikon rávilágít arra, hogy a szegedi értékek és tendenciák követik az országos mintázatot, így a 2009-től kezdődő emelkedés nem helyi sajátosság, hanem az országos trend követése.

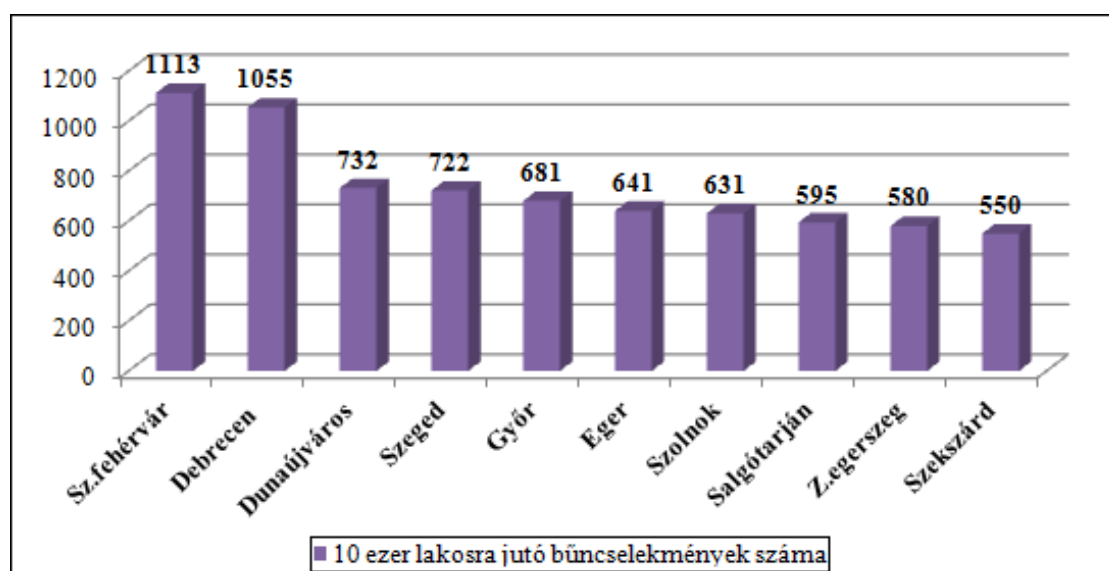
Mint korábban már említettem, az országos statisztikák - negatív értelemben - élén járó Szeged a 2011-es évben sem maradt el korábbi helyezésétől. Az összes bűncselekmények számát tekintve a második helyen végzett (Budapestet nem vizsgálva). Szegedet csak Debrecen előzte meg a maga 21937 db bűncselekményével (5. ábra).

5. ábra: A megyei jogú városokban elkövetett bűncselekmények száma 2011-ben

Forrás: HVG alapján³, saját szerkesztés

A tízezer lakosra jutó bűncselekmények számára vonatkozó adatsorokat vizsgálva már valamivel kedvezőbb helyen, a negyedik megyei jogú város volt az elmúlt évben. A következő grafikon ábrázolja a 2011-es évben a tíz legmagasabb értékkel rendelkező települést a 10 ezer főre jutó bűncselekmények számának tekintetében (6. ábra).

6. ábra: A 10 ezer lakosra jutó bűncselekmények számának alakulása a megyei jogú városokban 2011-ben

Forrás: HVG alapján³, saját szerkesztés

Magyarország összes települését egybevéve, a 16. helyen végzett az ezer főre jutó bűncselekményeket vizsgálva, s előtte főként a turizmus számára meghatározó települések végeztek (Siófok, Hajdúszoboszló).

A megyei mutatók alapján Szeged továbbra is kiemelkedő értékeket mutat. A 2011-es évben Csongrád megyében a kistérségi központokat megvizsgálva, Szeged bizonyult a legfertőzöttebb településnek, ami nem meglepő, hiszen a megye legnagyobb lélekszámú települése, s egyben megyeszékhelye is. Szegedet követi a szintén megyei jogú város, Hódmezővásárhely. Ezután a sorrend: Szentes, Makó, Csongrád, Mórahalom, s végül Kistelek a bűncselekmények számának alakulását tekintve. Ha figyelembe vesszük a lakosságszámot, és a nem megyei jogú városokat ezer főre jutó bűncselekmények száma alapján kategorizáljuk, akkor Makó és Csongrád helycseréjén kívül ugyanaz a sorrend figyelhető meg (7. ábra).

Település	Bűncselekmények száma	1000 főre jutó bűncselekmények száma
Szentes	1480	51,4
Csongrád	819	47,8
Makó	1100	46,4
Mórahalom	260	42,7
Kistelek	225	31,7

7. ábra: A Csongrád megyei kistérségi központok bűncselekményeinek alakulása a 2011-es évben

Forrás: HVG alapján⁴, saját szerkesztés

Ezen statisztikai adatsorok alapján egyértelműen kirajzolódik, hogy Szeged mind, megyei, mind országos szinten igen kedvezőtlen képet mutat a bűncselekmények számának tekintetében. Az idősoros ábrázolás pedig tovább rontja helyzetét, ugyanis a bűncselekmények száma növekvő tendenciát mutat.

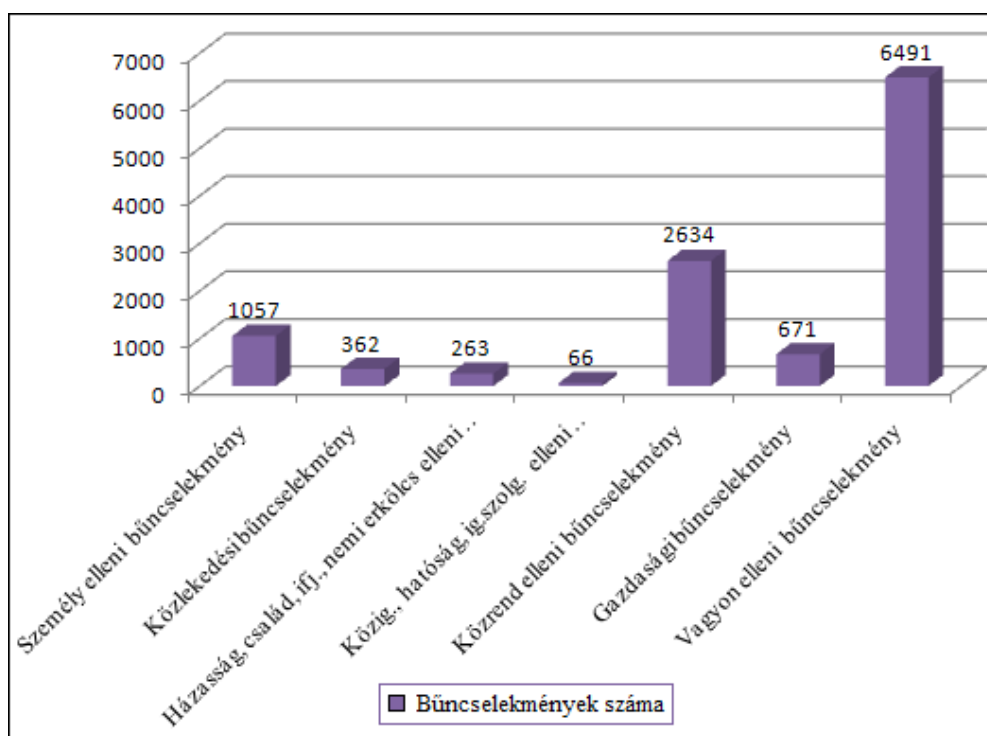
7.2. Szeged bűncselekményeinek tipizálása és elemzése

A következőkben az egyes bűncselekménytípusok területisége és forrópontjaik kerülnek bemutatásra. Az elemzés előtt fontos kiemelni, hogy a szemléltetett statisztikai

adatok az ismertté vált bűncselekményeknek a számát jelölik. Számos esetben beszélhetünk látens bűnözésről is, mely megtörténik, de a rendőrség nem szerez róla tudomást, ezért semmisnek tekinti (ANDORKA R. 2003). A látencia aránya egyes bűncselekmények körében magas, így például a közrend elleni (garázdaság), vagy vagyon elleni (lopás) bűncselekményeknél, más eseteknél viszont alacsony.

A bűncselekmény-kategóriák közül három - személy elleni, közrend elleni, vagyon elleni bűncselekmény - kerül részletes bemutatásra, amelyek a kérdőívekben adott válaszok között a leggyakrabban szerepeltek. Fontos megemlíteni, hogy a bűncselekmények száma és a térképen ábrázolt bűnesetek száma nem minden esetben egyezik meg, mert több bűncselekmény statisztikájánál is szerepel „ismeretlen utca” megnevezés, így maga az eset ismert, viszont területisége nem megadható.

A következő diagram szemlélteti az egyes bűncselekmény-kategóriák számának alakulását az elmúlt évben (8. ábra).

8. ábra: A Szegeden elkövetett bűncselekmények kategóriáinak számszerűsített statisztikája (2011)

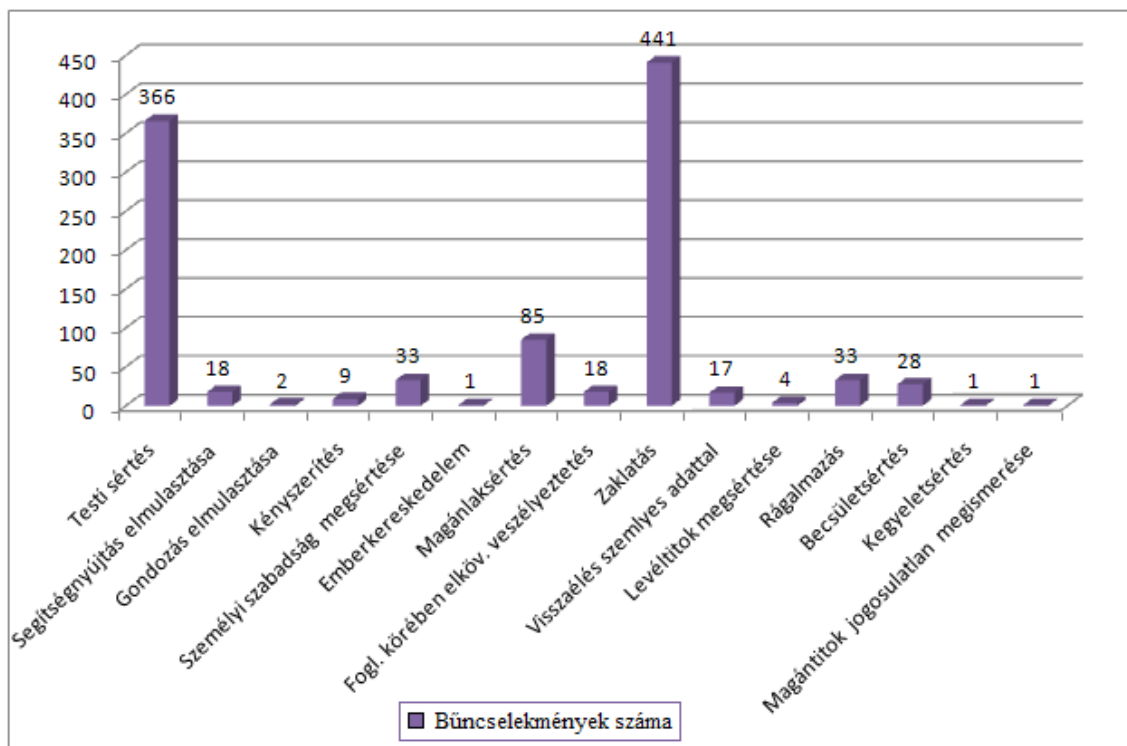
Forrás: Szegedi Rendőrkapitányság adatbázisa alapján saját szerkesztés

A kérdőíves felmérésben szereplő válaszok, arra vonatkozóan, hogy a megkérdezettek milyen bűncselekményeket ismernek, jól példázzák, hogy a helyi lakosság ismerete és a

legnagyobb számban elkövetett bűncselekmények között azonosság van, tehát a leggyakrabban elkövetett bűncselekményeket ismerik leginkább a kérdőívet kitöltők.

Személy elleni bűncselekmények

Az e tárgykörbe tartozó bűncselekmények között kiemelkedően magas a zaklatások (441 db) és testi sértések (366 db) száma a 2011-es évben. Említést érdemel még a magánlaksértések (85 db) száma is. A többi bűncselekmény az elmúlt évben nem mutatott kiugróan magas értéket. Összesen 1057 db személy elleni bűncselekmény történt, mellyel a harmadik helyen áll az összesített statisztika alapján (9. ábra).

9. ábra: A személy elleni bűncselekmények száma a 2011-es évben

Forrás: Szegedi Rendőrkapitányság adatbázisa alapján, saját szerkesztés

Testi sértés

Az elmúlt év kiemelkedő bűncselekményei között szerepelt a testi sértés 366 db esetszámával. Nincs olyan városrész, ahol ne történt volna ilyen bűncselekmény (2. melléklet). A legnagyobb számban a belső lakóövezetben, azon belül is a Belvárosban

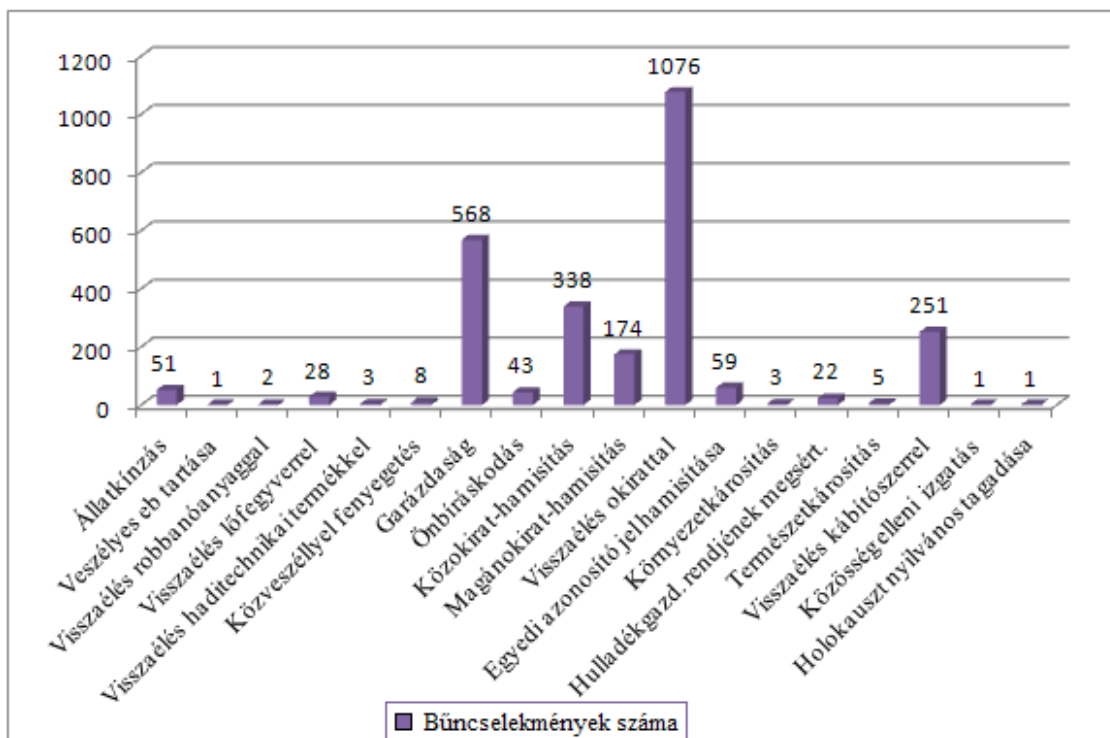
(Kiskörúton belül) és a Mars tér környékén fordult elő. A lakótelepek fertőzöttsége is magas, különösen Tarjáné. A többi városrészben a pontszerű megjelenés a meghatározó.

Magánlaksértés

A bűnügyi statisztikai adatok alapján összesen 85 db ilyen típusú bűncselekményt követtek el (3. melléklet). Területiségére jellemző, hogy kevés kivételtől eltekintve (Klebersberg-telep, Újrókus), szinte az összes általam vizsgált városrészben történt ilyen eset. Városrészenként a pontszerű megjelenés dominál. Összefüggő, egész városrészt „fertőző” területegység nem alakult ki sehol. Legnagyobb számban Tarjánban fordult elő magánlaksértés.

Közrend elleni bűncselekmények

A második legmagasabb értékkel rendelkező bűnelkövetések csoportja a közrend elleni bűncselekmények (10. ábra). Számuk eléri a 2634 db-ot. A bűncselekmények majdnem fele a közokirattal való visszaélés kategóriába tartozik. Ha az összes okiratra vonatkozó bűncselekményt vizsgáljuk, akkor számuk meghaladja az összes közrend elleni bűncselekmények felét. E magas szám ellenére a kérdőívet kitöltők csak néhány esetben írták válaszként ezen bűnesetek bármelyikét. A másik két bűncselekmény – garázdaság, visszaélés kábítószerrel – már számos kérdőívben szerepelt válaszként, ezért ezekkel részletesebben is foglalkoztam.

10. ábra: A közrend elleni bűncselekmények száma a 2011-es évben

Forrás: Szegedi Rendőrkapitányság adatbázisa alapján, saját szerkesztés

Garázdaság

Az összesen 568 db bűncselekményt számláló garázdaság területi alakulása igen markánsan kirajzolódó a város egyes területein (4. melléklet). Legnagyobb számban a belső lakóöbven, azon belül is a belvárosban fordult elő. Ezen területeken kiemelkedik a Mars tér (22 db), a Kárász utca (14db), a Dugonics tér (12 db) és a Széchenyi tér (9 db). Fertőzöttnek mondható még a lakótelepek nagyobb százaléka, különösen Tarján városrész. Megfigyelhető az is, hogy a kertvárosias, illetve falusias lakóöbven a garázdaság száma elenyésző, s csupán pontszerűen jelentkezik. Teljesen „tisztá” városrésznek mondható Kecskés-telep, Klebersberg-telep, Baktó és Odessza.

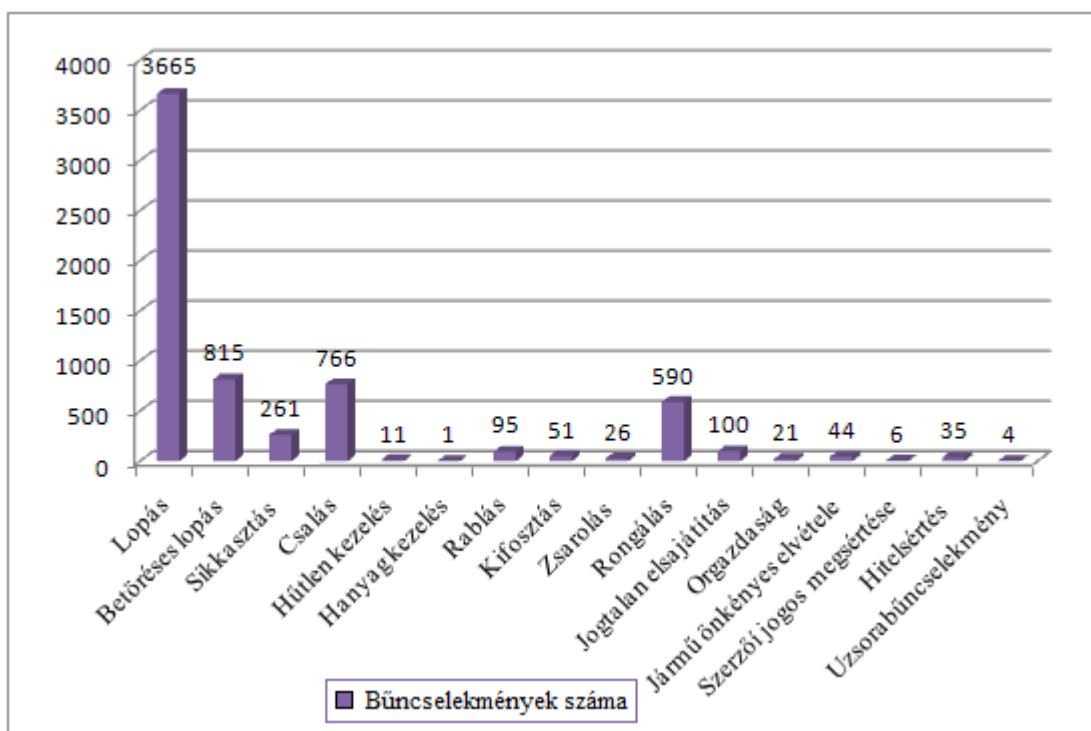
Visszaélés kábítószerekkel

A kábítószerekkel való visszaélés kategória tartalmazza a tevékenységhez kapcsolódó alábbi folyamatokat: termesztés, előállítás, megszerzés, kínálás, átadás, forgalomba-hozás, kereskedelem. Jól érzékelhető, hogy ezen kategória igen tágan értelmezi az ebbe tartozó bűncselekményeket, így magas számuk - 251 db - talán

kevésbé meglepő (5. melléklet). A város legfertőzöttebb helye egyetlen utcára, a Csorba utcára (Tarján) koncentrálódik, ahol az elmúlt évben összesen 21 db bűneset történt. Megfigyelhető az is, hogy a közvetlen közelében levő utcák fertőzöttsége is magas, így Szegeden belül a kábítószerrel történő visszaélések tekintetében ismét Tarjánban a legmagasabb a kriminalitás arány, hasonlóan a garázdasághoz.

Vagyon elleni bűncselekmények

A helyi lakosság által leginkább ismert, ám a büntetőjog alapján csupán az utolsók egyikeként ismertetett bűnesetek egy csoportja a vagyon elleni bűncselekmények (11. ábra). A kérdőívben adott válaszok között e kategória bűncselekményei szerepeltek a leggyakrabban, ezért dolgozatomban négy bűncselekmény-típust is megvizsgáltam, szemben a másik két kategóriával - személy elleni bűncselekmények, közrend elleni bűncselekmények -, ahol csak kettőt-kettőt. Az összes, Szegeden elkövetett bűncselekmény csaknem 30%-át a lopások teszik ki. Ha a betöréses lopásokat is hozzávesszük, eléri az összes ismertté vált bűncselekmény 35%-át, mely a legmagasabb érték a bűncselekmények között. Emellett említést érdemel még a csalás és a rongálás, melyek esetszámai szintén magasak. A következőkben az eddig nem említett rablás, sikkasztás és jármű önkényes elvétele kerül bemutatásra a betöréses lopás mellett, ugyanis e kategóriák a kérdőívek gyakori válaszai voltak a bűncselekmények tipizálása kérdésnél.

11. ábra: A vagyon elleni bűncselekmények száma a 2011-es évben

Forrás: Szegedi Rendőrkapitányság adatbázisa alapján, saját szerkesztés

Betöréssel lopás

A betöréssel lopás azon bűncselekmények közé tartozik, melyet majdnem Szeged összes, általam vizsgált városrészében elkövettek az elmúlt évben (kivéve Béketelep). Összesen 815 esetet regisztrált a Szegedi Rendőrkapitányság (6. melléklet). Kiemelkedően magas a fertőzöttsége a Dorozsmai útnak (30 db), valamint az elmúlt években épült Vadaspark lakóparknak, ahol a tavalyi évben több mint 20 bűnesetet számoltak. Területi nagyságához viszonyítva magas a Baktóban elkövetett betöréssel lopások száma, továbbá a több bűncselekmény-kategória esetszámaihoz viszonyítva az Újszegeden elkövetett bűnesetek aránya is magas. E kategória bűncselekményei fedik le leginkább Szeged közigazgatási területét.

Sikkasztás

A sikkasztás területi koncentrációja a Körtöltésen belülre tevődik, azon belül is az északkeleti városrészekre, így Tarjánra és Felsővárosra leginkább (7. melléklet). Legnagyobb sűrűsödése mégis a Mars térre és közvetlen vonzáskörzetére tehető. Az itt

felderített bűncselekmények száma 15, melynek elkövetési helye a Mars tér, a Londoni krt. és a Mérey utca. Más bűncselekményekhez viszonyítva a sikkasztás a maga 261 elkövetésével kevésbé kiugró, mint más esetek, például a lopás vagy a garázdaság.

Rablás

Az erőszakos bűncselekménynek minősülő rablások egy-két esettől eltekintve szintén a körtöltésen belülré koncentrálnak (8. melléklet). Ezen belül sávszerűen húzódik egy nagyobb terület, a Mars tértől a Belváros központja felé, ahol megnő a bűncselekmények száma. Nagymértékben fertőzött utcára nem volt példa. Az összes elkövetések közel fele a Belvárosban történt. A központi városrészen kívül még Tarján és Északi városrész rendelkezett nagyobb esetszámmal. Több városrészben, így Béketelepen, Baktóban, Tápén, Kiskundorozsmán, Kecskés-telepen, Klebelsberg-telepen és Újszegeden nem történt rablás, ami az alacsony bűncselekményszámnak (95 db) is köszönhető.

Jármű önkényes elvétele

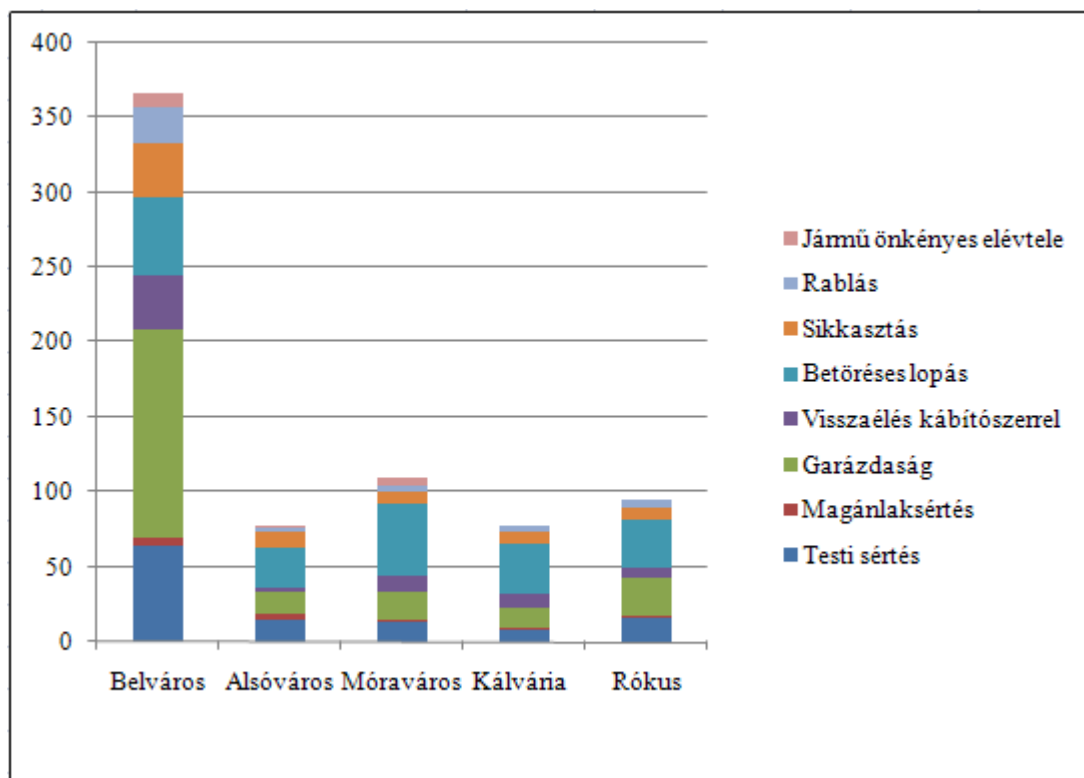
Az utolsóként taglalt bűncselekmény, egyben a legalacsonyabb értékkel is rendelkező vagyon elleni bűncselekmény. A jármű eltulajdonítások száma 44 db volt összesen, melyek szintén a körtöltésen belülré korlátozódtak (9. melléklet). Bűnügyi forrópont nem alakult ki sehol a városban, elterjedésükre inkább a pontszerű előfordulás volt jellemző.

7.3. A bűncselekmények lakóövenkénti bemutatása

Belső lakóöv

A Nagyárvíz után teljesen átépülő Szeged nem csak utcaszerkezetében, de lakóöveinek kialakulásában is megőrizte a sugaras szerkezetet. Ahogy az a nevében is szerepel, a belső lakóöv, a város központi területén helyezkedik el. Legkorábban kialakult városrésze a Belváros, majd időben követi az Alsóváros, Móraváros, Kálvária, s végül Rókus (10., 11., 12., 13. és 14. melléklet).

A belső lakóöbven elkövetett bűncselekmények között kiemelkedik a testi sértések és garázdaságok magas száma. Emellett a rablások és sikkasztások aránya is magas más lakóövekhez viszonyítva. A legtöbb bűncselekmény az elmúlt évben a Belvárosban történt, összesen 366 bűneset, mely csaknem a fele a belső lakóöbven elkövetett összes bűncselekményeknek (726 db) (12. ábra).

12. ábra: A belső lakóöv bűncselekményeinek városrészenkénti alakulása

Forrás: Szegedi Rendőrkapitányság adatbázisa alapján, saját szerkesztés

Alsóvárosban 78 db, Móravárosban 110 db, Kálvárián 77 db, míg Rókuson 95 db bűncselekményt regisztráltak. E számokból következtethető, hogy a városrészek valamelyikén „hot spot”-ok is kialakulhattak. A területi lehatárolásuknál azonban ilyen bűnügyi forrópontokat nem találtam. Kisebb sűrűsödéseket viszont ki lehetett mutatni. Ilyen a Cserepes sor és közvetlen környezete, valamint a Vadaspark lakópark Móravárosban, illetve Rókuson a Tavasz utca és a Hétvezér utca csomópontjának egy kisebb hatókörű területe.

A Belvárosban, talán nem túl meglepő módon, több forrópont is lehatárolhatóvá vált. A legnagyobb ilyen hot spot a Mars tér, mely 39 bűncselekményt számlált, ha azonban a vonzáskörzetét is hozzáadjuk, amely a belváros felé terjeszkedő, három

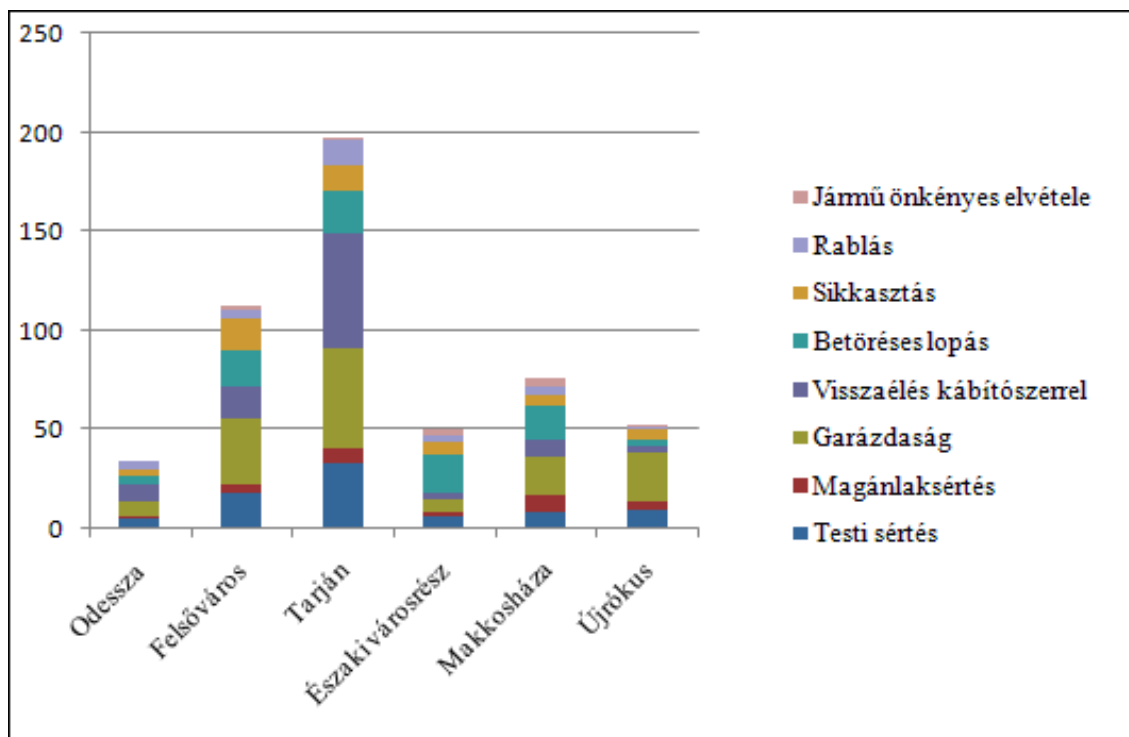
utcából álló (Mérey utca, Mikszáth Kálmán utca, Attila utca, s az általuk közrefogott Bartók tér) elnyúló sáv, akkor már egy 75 elemszámból álló forrópont határolható le (30. melléklet). Sajátja, hogy az összes vizsgált bűncselekménytípust tartalmazza. Ehhez hasonló a Széchenyi tér is, mely önmagában 37 bűncselekményt tartalmaz, ám ha folytatását, a Kárász utcát is megvizsgáljuk, összesen 55 bűnesetre emelkedik a számuk (29. melléklet). Valamivel kisebb, de jelentősen fertőzöttnek mondható terület még a Dugonics tér és az Árpád tér kettőse. A két tér és a közvetlen belőlük nyíló utcák (Toldy utca, Jókai utca, Kárász utca egy rövid szakasza) összesen 42 bűnesettel rendelkeznek, ahol szintén az összes bűncselekmény-típust regisztrálták. Az ennyire magas kriminalitási arány véleményem szerint annak köszönhető, hogy nagyon magas a nappali népesség aránya más városrészekhez viszonyítva, továbbá a turisták is főként a Belvárosi területeket célozzák meg, így a potenciális áldozatok száma jóval nagyobbra tehető, mint a város más részein. A turisták, főként a külföldről érkezők, a bűnözők gyakori áldozatai, hiszen az ideérkezők elsősorban a pihenés, kikapcsolódás lehetőségéért és nem az értéktárgyaik fokozott védelméért látogatnak Szegedre. Ezt a figyelmetlenséget kihasználva gyakran lopás áldozataivá válhatnak (MICHALKÓ G. 2005), mellyel tovább növelhetik az adott település, jelen esetben Szeged ismertté vált bűncselekményeinek számát.

A Belváros peremterületei felé haladva csökken a bűncselekmények száma. A legkevésbé fertőzött utcák a városrész északkeleti részébe esnek. Ilyen terület például a Szűcs utca, Sóhordó utca és Dugonics utca által közrefogott terület egység.

Lakótelepek

A belső lakóövet ölelik körbe a lakótelepek. Az egyetlen kivétel a legkorábban épült Odessza, mely az újszegedi oldalon fekszik. E városrész nem csak területiségében különbözik társaitól, hanem bűncselekményeinek számában is eltér. Itt történt ugyanis a legkevesebb bűncselekmény (34 db).

A szegedi oldalon sorakozó lakótelepek bűnelkövetési aránya már kevésbé mondható jónak (13. ábra).

13. ábra: A lakótelepek bűncselekményeinek városrészenkénti alakulása

Forrás: Szegedi Rendőrkapitányság adatbázisa alapján, saját szerkesztés

Északi városrész (50 db) és Újrókus (54 db) követi esetszámban Odesszát, s hasonlóan ehhez a városrészhez, ezekben sem alakultak ki forrópontok, de még kisebb sűrűsödések sem figyelhetők meg (15., 16., 17. melléklet).

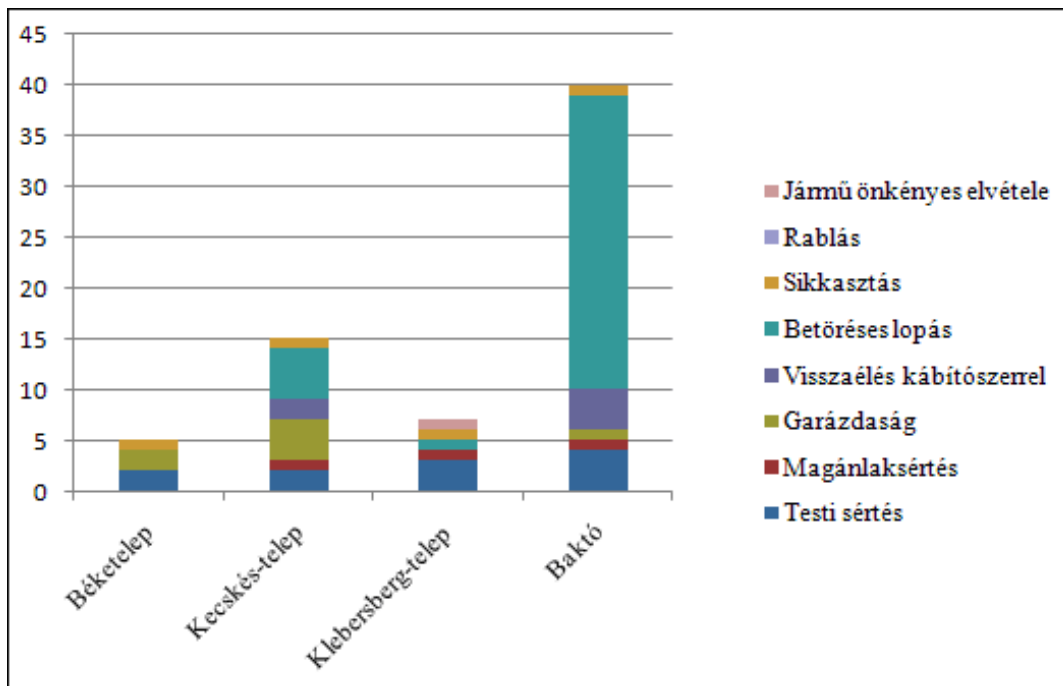
Őket követi Makkosháza (76 db), ahol a tavalyi adatok alapján forrópont lehatárolására lett volna mód, ám az épített környezet alakulása miatt (10 emeletes panelházak) kevésnek bizonyult az esetszám (18. melléklet). Ennek ellenére a sűrűsödés folyamat e területre (Gyöngyvirág utca, Ortutay utca, Hont Ferenc utca és Juharfás utca) is elmondható, ugyanis összesen 46 bűncselekményt követtek el, melyet mind a nyolc bűncselekmény típus jellemez. Tovább nehezíti az itt élők helyzetét a hajléktalanok és „randalírozók” magas aránya. Ennek enyhítésére kezdeményezte a 18-as számú választókerület (Makkosháza) képviselője, hogy tartsanak közbiztonsági fórumot, mely azóta sikeresen megvalósult (DOMBAI T. 2012). A nagyobb számú bűncselekmény-elkövetés helyeül szolgáló Felsőváros hiába helyezkedik el nagyobb területen, s az ott elkövetett bűncselekmények száma is nagyobb (113 db), mégsem alakult ki benne „hot spot” (19. melléklet).

Az utolsóként tárgyalt, ám annál nagyobb fontossággal bíró Tarján számos szempont alapján kiemelkedik környezetéből (20. melléklet). Egyrészt fontos

megemlíteni, hogy a Belváros után ez a városrész a legfertőzöttebb a bűncselekményeit tekintve (197 db), másrészt hasonlóan a Belvároshoz, itt is több forrópont kialakulása volt megfigyelhető. Az első és legnagyobb a Csorba utca, Csörlő utca, Olajos utca, Űrhajós utca és Olajbányász tér területére koncentrálódik, ahol 52 bűncselekményt követtek el (31. és 32. melléklet). Érdeemes megemlíteni, hogy annak ellenére is ilyen magas a bűnelkövetések száma, hogy az Olajbányász téren egy rendőrőrs működik. E forróponttól Felsőváros irányába távolodva figyelhető meg a következő hot spot, mely a következő utcákat foglalja magába: Pentelei sor, Zöldfa utca, Sás utca, Lugas utca és Szilléri sor. A bűncselekmények száma már kevesebb (40 db), de még számottevő. A Csillag tér és környéke ugyan még nem mondható forrópontnak, de a jövőben ennek veszélye fennállhat a jelenlegi adatok alapján, mert itt is elkezdődött egy sűrűsödési folyamat.

Kertvárosias lakóöv

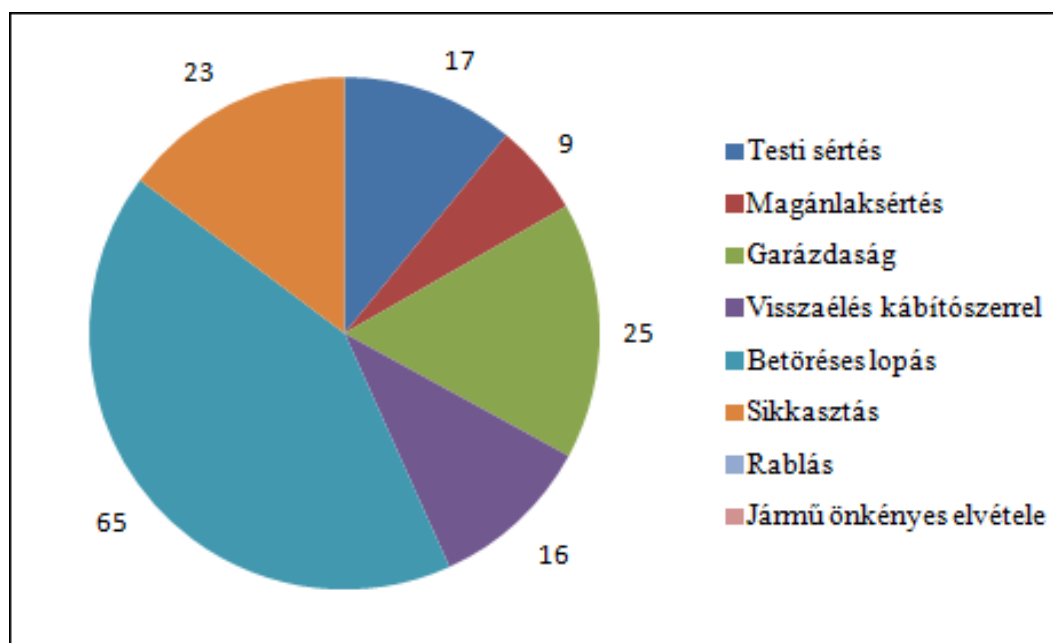
A kertvárosias lakóöv térbeli megjelenése alapvetően két részre osztható. A Tisza bal partján elterülő Újszegedre és a folyó jobb partján kialakult telepekre, valamint Baktóra (14. ábra).

14. ábra: A kertvárosias bűncselekményeinek városrészenként alakulása

Forrás: Szegedi Rendőrkapitányság adatbázisa alapján, saját szerkesztés

Újszeged területén belül összesen 155 bűncselekményt követtek el, ami igen magas érték, ám ennek területi alakulása kiegyenlített képet mutat (21. melléklet). A betöréses lopások száma a legmagasabb (65). Rablás és jármű önkényes elvétele nem történt (15. ábra).

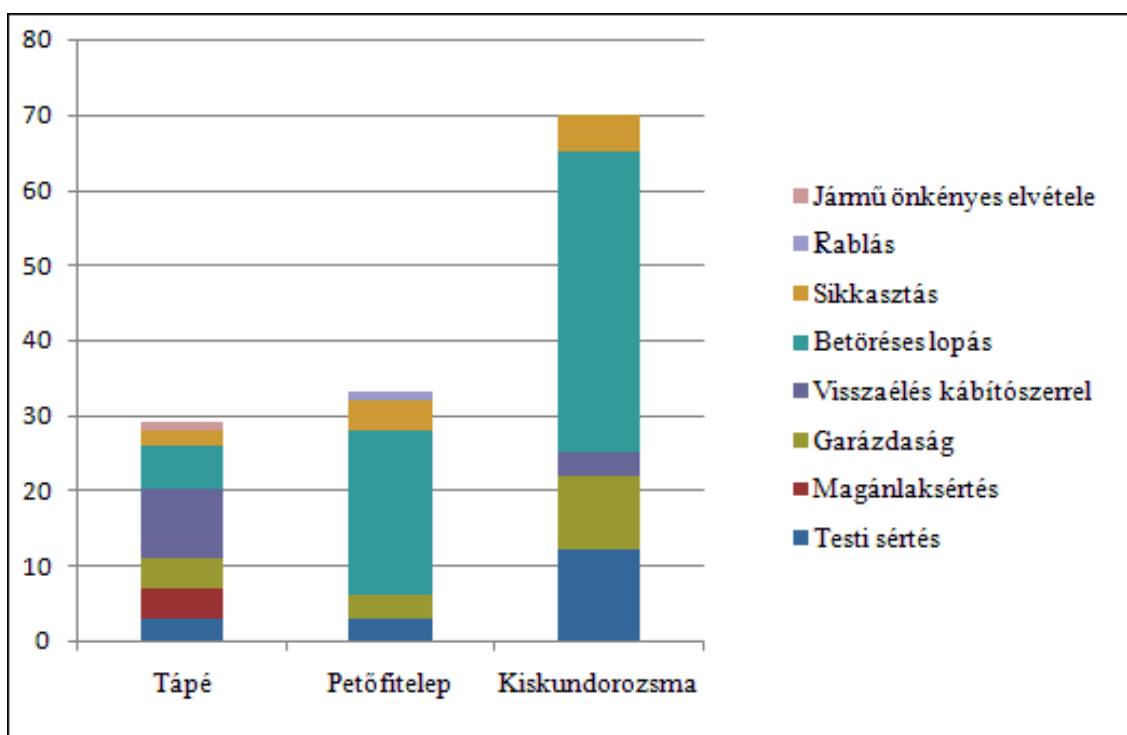
15. ábra: Újszeged bűncselekményeinek megoszlása

Forrás: Szegedi Rendőrkapitányság adatbázisa alapján, saját szerkesztés

A városfejlődés során legkésőbb kialakult településrészek, az úgynevezett telepek (kivéve Baktó) bűnügyi fertőzöttsége általánosan véve alacsonynak mondható. Ez az egyes bűncselekménytípusok számának alakulásánál figyelhető meg leginkább. Jármű önkényes elvétele összesen egy esetben fordult elő, s alacsony értéket mutat még a magánlaksértések (3 db) és a kábítószerrel való visszaélések száma (6 db) is. A legnagyobb bűncselekményszámot a betöréses lopásoknál (35 db) állapították meg.

Baktóban 40, Béketelepen 5, Kecskés-telepen 15, Klebelsberg-telepen pedig 7 bűncselekményt követtek el, így ez a lakóöv bizonyult a legkevésbé fertőzött városrésznek (22., 23., 24. és 25. melléklet). Ennek megfelelően bűnügyi forrópont sehol nem jött létre.

A város magjához viszonyítva a legkülső városrészek alkotják Szeged falusias lakóövét, melyek egykor külterületi részként voltak nyilvántartva (Petőfi-telep), vagy az 1973-as csatolások révén váltak a város részévé (Tápé, Kiskundorozsma) (26., 27. és 28. melléklet). Bűncselekményeik száma (132 db) meghaladja a kertvárosias lakóöv eseteinek számát, ahol mindösszesen 67 bűncselekményt követtek el (16. ábra).

16. ábra: A falusias lakóöv bűncselekményeinek városrészenként alakulása

Forrás: Szegedi Rendőrkapitányság adatbázisa alapján, saját szerkesztés

Legalacsonyabb értéke Tápénak volt 29 bűnessel, majd ezt követte Petőfi-telep 33 bűncselekménnyel, végül Kiskundorozsma bizonyult a lefertőzöttebbnek 70 bűnelkövetéssel. A betöréses lopások jelentették az elkövetések több mint 50%-át az összes adatot egybevetve, s ezen értékek Petőfi-telep és Kiskundorozsma esetében a 60%-os értéket is megközelítették (Kiskundorozsma), illetve meghaladták (Petőfi-telep). Rablás csupán Petőfi-telepen történt és jármű önkényes elvétele is itt, illetve Tápén adódott. Ennek eredményeképpen ebben a lakóövből sem tudtam lehatárolni forrópontokat.

A városrészek alaposabb vizsgálatát követően kiderült, hogy a bűncselekmények területi koncentrációja elsősorban a város magjához közelebbi területen alakult ki, s ahogy haladunk a település határai felé, úgy csökken a bűncselekmények száma az egyes lakóövekben. Az elemzéseket követően több „hot spot”-ot is sikerült lehatárolni, melyek a belső lakóövben és a lakótelepeken jöttek létre.

A jövőben mind a rendőrség, mind pedig a geográfusok feladata lehet e területegységek magas kriminalitási okait megfejtetni. Az empirikus kutatásaim által (kérdőívezés, interjúkészítés, terepbejárás) kísérletet tettem a bűnelkövetések alapvető okait felderíteni.

8. Szeged bűnözésföldrajzának szubjektív lakossági megítélése

Az eddig tárgyalt fejezetekből kiderült, hogy a statisztikai adatok alapján hogyan alakult Szeged bűnözésföldrajzi helyzete. A következőkben a kérdőívekben feltett kérdésekre adott válaszokat kívánom elemezni, s azokból, a statisztikai adatok megértését szolgáló különféle következtetéseket levonni.

8.1. A szegedi lakóövek és városrészek közbiztonsági közérzetének vizsgálata

Az összegyűlt, összesen 340 kérdőív alapján a helyi lakosság számos olyan városrészt, illetve utcát, teret lehatárolt, ahol kevésbé érzi magát biztonságban. A városrészekre vonatkozó biztonságérzeti értékeléseknél azonban a korábban említett, kevésbé biztonságos helyek nem kaptak ennek megfelelő negatív értékelést. Erre a leggyakoribb példa a Mars tér esete volt, melyet megemlítettek veszélyes területnek, de a városrészének (Belváros) értékelésekor magas pontszámokat adtak. Ehhez hasonló mintaterületek több esetben is kialakultak. Ezek alapján többször is előfordult az a paradox helyzet, hogy bár a városrészen belül a lakosság több forrópontot is lehatárolt, a városrész közbiztonsági helyzetét mégis jónak ítélték meg.

A következő ábra tartalmazza, a kérdőívek alapján, az egyes városrészek szubjektív közbiztonsági közérzetének helyzetét (17. ábra). Az értékelés 1-10-es skálán történt, ahol az 1-es a legveszélyesebb, a 10-es pedig a legbiztonságosabb értéket jelentette, s ennek megfelelően alakultak az értékek.

Belváros	Alsóváros	Móráváros	Kálvária	Rókus	Felsőváros	Újszeged	Újrókus	Északi városrész	Makkosháza
7,71	5,47	4,29	5,22	5,38	6	7,23	6,07	5,79	5,57
Tarján	Odessza	Béketelep	Kecskés-telep	Klebersberg-telep	Petőfitelep	Tápé	Baktó	Kiskundorozsma	
4,47	5,85	5,65	5,75	5,92	6	6,06	5,62	4,64	

17 ábra: Szeged városrészeinek közbiztonsági megítélése

Forrás: Saját felmérés alapján, saját szerkesztés

A belső lakóöv városrészei között kitűnik a Belváros 7,71-es értéke, ami nem csak lakóövéből, de az összes városrész közül kiemelkedve a legmagasabb értékkel rendelkezik. Ez azt jelenti, hogy a lakosok szerint Szegeden belül a Belváros a legbiztonságosabb terület. Ugyanezen lakóövön belül található a legalacsonyabb

értékkel, 4,29-cel rendelkező Móraváros is. A másik három városrész, Alsóváros, Kálvária és Rókus valamivel az átlagos szint (5) felett teljesítettek.

A lakótelepek, Tarján kivételével, mind kedvezőbb értékeket értek el, mint a belső lakóöv valamennyi városrésze. Értékeik átlagosan 5-6 közötti értékeket vettek fel, tehát megítélésük jobbnak mondható a tőlük beljebb, a Belvároshoz közelebb eső területeknél. Tarjánt a második legveszélyesebb városrészként ítélték meg.

A kertvárosias lakóöv kiemelkedő területegysége Újszeged. Értékelése meghaladta a 7-es értéket. Véleményem szerint ez részben annak köszönhető, hogy a helyi lakosok alapvetően egy magasabb presztízsű városrésznek tartják Újszegedet már hosszú évek, évtizedek óta, s ez a közbiztonság megítélésénél is szerepet játszhatott. A többi terület értékelésekor sok esetben problémát jelentett a városrészek területi elhelyezése és lehatárolása, nem egy alkalommal fordult elő, hogy még csak nem is hallottak az adott városrésztől, így például Klebelsberg-telepről. Ez az eredményeken is megfigyelhető, mert közel helyezkednek el az átlagos besoroláshoz, s értékeik is csak kis mértékben térnek el egymástól. Számos alkalommal e lakóöv városrészeinek ugyanazokat az értékeket adták.

Az utolsó kategória, a falusias lakóöv területegységei, Kiskundorozsma kivételével meghaladták mind a lakótelepek, mind a kertvárosias lakóöv (Újszegedtől eltekintve) városrészeinek értékeit. Petőfi-telep és Tápé is 6-os értéket kapott. Ez talán azzal is magyarázható, hogy a két városrész egymás mellett helyezkedik el, s épületállományában, valamint külső megjelenésében sincs éles határ a kettő között. Kiskundorozsma, mely távolabb helyezkedik el a várostesttől, a harmadik olyan városrész, amely nem érte el az 5-ös szintet, tehát a kevésbé biztonságos területekhez sorolták.

Az értékelés alapján megállapítható, hogy igen szélsőséges értékelés egyik városrésze sem volt jellemző, tehát nincs a városnak olyan szegmense, amely egységes vélemény alapján nagyon veszélyes vagy kifejezetten biztonságos lenne. Ez részben jónak mondható, mert ennek megfelelően nem alakultak ki olyan városrészek, ahonnan a helyi népesség elmenekülne, vagy egyáltalán nem látogatná, viszont olyan sincsen, ahova bármikor teljes nyugalomban ellátogatna, vagy ott élne.

8.2. A bűncselekmények mennyiségi alakulása a szubjektív megítélések alapján

A kérdőíves felmérés külön kérdésben vizsgálta a bűnügyi forrópontok területiségét. A válaszok között városrészek, utcák és terek egyaránt szerepeltek. A városrészekre vonatkozó válaszok a korábbi kérdéskör eredményeihez hasonlóan alakultak (18. ábra). A korábbi elemzés szerint a legveszélyesebbnek tartott Móravárost és Tarját említették ismételten a legtöbbször, összesen 56-56 esetben Szeged legveszélyesebb városrészeként. E két érték kimagaslik a többi településrészre adott „voksok” közül. A következő három még magasabbnak mondható értéket Rókus (20), Alsóváros (19) és Kiskundorozsma (14) kapta. A többi városrész értékei elenyészőek az előbb említettekhez képest. Odessza, Újrókus, Klebelsberg-telep és Tápé egyáltalán nem kapott szavazatot.

Belváros	15	Újszeged	3
Alsóváros	19	Kecskés-telep	3
Móraváros	56	Klebersberg-telep	0
Kálvária	4	Béketelep	1
Rókus	20	Baktó	2
Odessza	0	Petőfitelep	2
Tarján	56	Tápé	0
Felsőváros	4	Kiskundorozsma	14
Északi városrés	5		
Makkosháza	1		
Újrókus	0		

**18. ábra: Szeged városrészeinek veszélyességi szintje
(mennyiségi szavazatok alapján)**

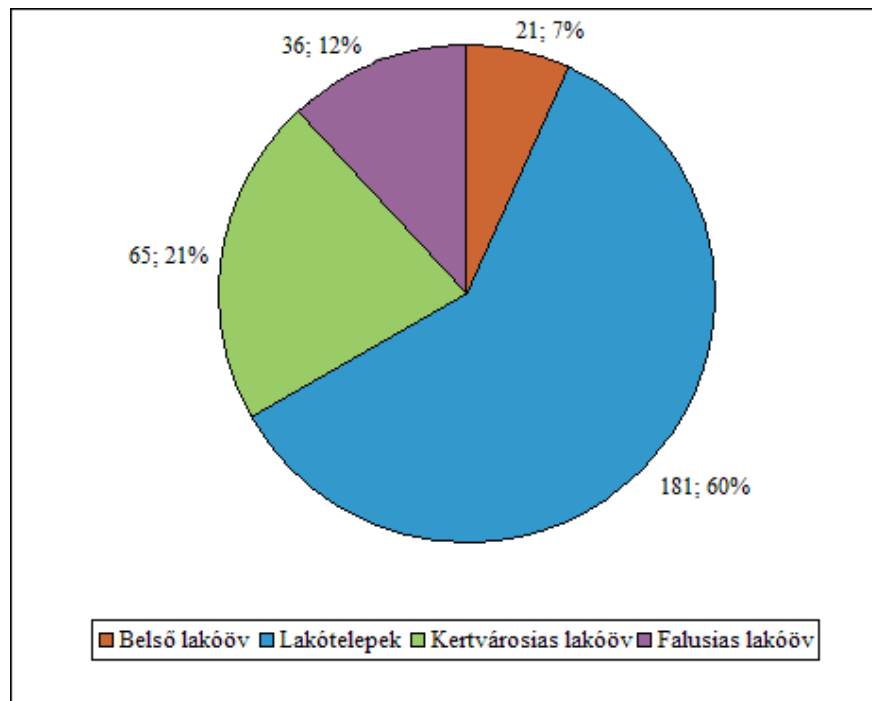
Forrás: Saját felmérés alapján, saját szerkesztés

Ennek megfelelően elmondható, hogy a mennyiségi szavazatok és a skálázás eredményei hasonló megállapításokat eredményeztek.

A konkrét utcák, terek, egyéb nagyobb léptékű területek megnevezésénél az eredmények némiképp eltértek a városrészek eredményeitől. A legtöbb szavazatot a Cserepes sor kapta, összesen 73-at, ezt az értéket követte a Mars tér 65-tel, majd a Csillag tér 27-tel (33. és 34. melléklet). E három terület bizonyult a legveszélyesebbnek a megkérdezettek véleménye szerint, s ezzel lehatárolták a szubjektív bűnügyi

forrópontokat is. Mindhárom terület sajátja, hogy magas az etnikai kisebbség aránya a területen, különösen a Cserepes soron, valamint főként alacsony társadalmi státuszú lakosok élnek ezen utcákban. Ez alapján némiképp érthető, hogy miért e területeket jelölték meg a megkérdezettek veszélyes területként. Ugyan „hot spot”-nak már nem minősül, de magasabb értéket ért még el az újszegedi liget (13) és a Hunyadi tér. (11).

A városrészek közbiztonsági közérzetére vonatkozó utolsó kérdésben arra kerestem a választ, hogy nagyobb léptékben elemezve Szeged területegységeit, hogyan alakul az egyes lakóövek megítélése. Összesen 303 válasz alapján alakult ki az eredmény, ugyanis 37-en nem tudtak választ adni az erre vonatkozó kérdésre (19. ábra). A válaszadók 60%-a szerint a lakótelepeken követik el a legtöbb bűncselekményt.

19. ábra: Szeged lakóöveinek szubjektív megítélése az elkövetett bűncselekmények arányában

Forrás: Saját felmérés alapján, saját szerkesztés

A további 40%-on osztozik a többi három kategória. A legalacsonyabb értéket a belső lakóöv kapta, ami azért is meglepő eredmény, mert mind a bűnügyi statisztika, mind pedig a szubjektív lakossági megítélés alapján legalább egy bűnügyi forrópont kialakulását a belső lakóövön belül észleltem. Az így kapott eredménnyel csak egyetlen esetben nem alakulhat ki ellentmondásos helyzet. Amennyiben azt feltételezzük, hogy a

lakosság félelemérzete csak az adott forrópontra koncentrálódik, s ettől képes elvonatkoztatni az adott lakóövnön belüli egyéb területeken, akkor az ellentmondás feloldódik. A lakótelepek esetében pedig épp ezen feltevés ellenkezője figyelhető meg, ugyanis mint lakóövet veszélyesnek minősítették, ugyanakkor bűnügyi forrópontot csupán egyet határoltak le, s annak értéke is alig elegendő, hogy „hot spot”-nak minősüljön. Ebben az esetben az a lehetőség áll fenn, hogy egy adott területhez kapcsolódó félelemérzet magas bűnelkövetési arány nélkül is kialakulhat, mert a helyi lakosságot egyéb impulzusok is érhetik, amiktől módosulhat a bűnügyi fertőzöttséghez való viszonyuk.

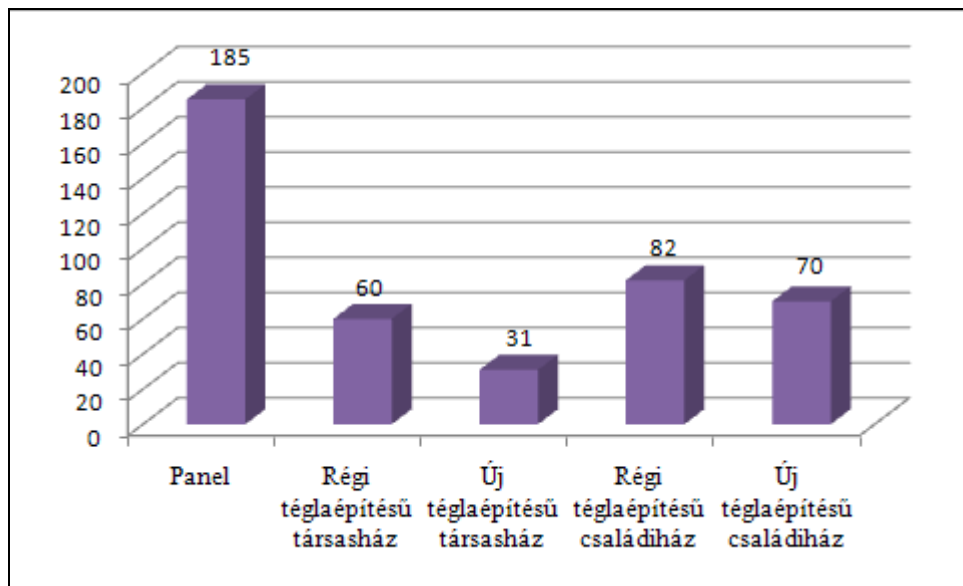
Mindezek alapján megállapíthatjuk, hogy, bár a kérdőívet kitöltők szerint a legtöbb bűncselekmény a lakótelepeken történik, mégis a legveszélyesebb helyeket a belső lakóövnön belül (Mars tér, Cserepes sor) határolták le, tehát a félelemérzet nem követi a bűnügyi mintázatot.

8.3. Az épített környezet és a bűncselekmények viszonya

A kutatásaim kezdetén úgy vélekedtem, hogy minél több szempont szerint elemzem a bűncselekmények körülményeit, annál pontosabb képet kaphatok a vizsgált területem, jelen esetben Szeged bűnözésföldrajzi helyzetéről. Az épített környezet és a bűncselekmények közti összefüggésekre a választ, egyrészt egy interjúkészítés által, másrészt a kérdőívek segítségével kerestem. Az egyik interjúalanyom, Kiss Lajos, Szeged egykori főépítésze szerint, bár konkrét vizsgálatok s elemzések nem készültek még a témával kapcsolatban, de véleménye szerint lát összefüggéseket a környezet és a bűncselekmények területisége között. Az épített környezet – épületek, közterek, kültéri berendezések, stb. – fizikai állapota ugyanis determinálhatja a terület megítélését, valamint bűncselekményekhez való viszonyát. Egy rendben tartott épület és gondozott környezete kevésbé lehet hivatkozva a bűnözők számára, mint egy rossz állapotban levő ingatlan, s a hozzá tartozó elhanyagolt környezete. Továbbá azt is említette, hogy egy nagyobb kontrollálatlan tér esetében szintén nagyobb lehet a kriminalitási arány, mint egy hasonló adottságú, de több egységre felosztott terület esetében, mivel nincs meg a kellő figyelem mértéke. Szeged esetében ilyen állagú és ehhez hasonló, nagy kiterjedésű kontrollálatlan területek a lakótelepekre jellemzők. Szociológiai megfigyelések szerint minél nagyobb területű és népességszámú egy település, a helyi közösség annál személytelenebbnek érzi a teret, melyben él, hiszen, míg egy kisebb település esetében a

lakosság ismerheti a területen élők döntő többségét, addig ez a nagyvárosokban lehetetlenné válik, s a helyi légkör így válhat egyre ismeretlenebbé, személytelenebbé (GIDDENS, A. 2003). E feltevés, megállapítás igaz lehet Szegedre vonatkozóan is, s ennek megfelelően a bűnelkövetésre való hajlam is megalapozott.

A kérdőívek kiértékelését követően hasonló eredmények mutatkoztak, mint ami az interjú válaszaiból származott (20. ábra).

20. ábra: A bűncselekmények elkövetési helyének (épített környezetének) megítélése

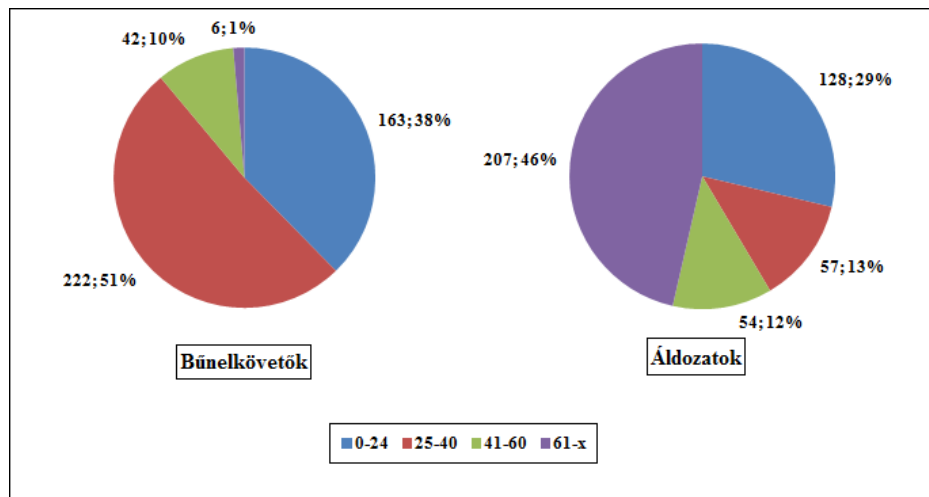
Forrás: Saját felmérés alapján, saját szerkesztés

A paneles beépítésű területek bizonyultak a bűncselekmény-elkövetések leggyakoribb helyének. Ez az eredmény a tényleges bűnügyi statisztikának megfelelően alakult. Ilyen például Tarján is, ahol a városrész fertőzöttsége igen magas, s területének nagyobb egysége paneles beépítésű.

8.4. A bűnözők és áldozataik korcsoportjának és társadalmi státuszának megítélése

A bűnelkövetők és áldozataiknak korcsoportos megoszlása eltérő képet mutat (21. ábra). Fontos megemlíteni, hogy a válaszadás során több válasz is megadható volt, ezért lehetséges az, hogy mindkét esetben a két-két kiemelkedő kategória válaszainak összege meghaladta, vagy megközelítette a kérdőívek számát. A bűnözők átlag életkora a kérdőívet kitöltők szerint 25-40 év között mozog, de a 0-24 év közti bűnelkövetők

száma is igen sok szavazatot kapott. Az idősebb korosztályra csupán a megkérdezettek 11%-a gondolt, mint bűnözőre, s ennek mindössze 1%-a vélte a 60 év feletti személyeket potenciális bűnözőnek. Ezzel szemben az áldozatok korcsoportjának összetétele nagyban módosult. A legtöbben az idős korcsoportot, tehát a 60 év feletti lakosságot tartja a bűncselekmények leggyakoribb áldozatának, sértettjének. A megkérdezettek majdnem 50%-a értett egyet ezzel a megállapítással.

21. ábra: A potenciális bűnelkövetők és áldozataik korcsoportjainak megoszlása szubjektív megítélés alapján

Forrás: Saját felmérés alapján, saját szerkesztés

Magasnak mondható még a fiatalok aránya is, mint lehetséges áldozatok, sértettek, ami helyzetükből adódhat, hiszen sokkal kiszolgáltatottabbak és védtelenebbek, mint az idősebb korosztály. Ez némileg igaz lehet az idős korcsoportra is. A köztes korosztály kategóriáit (25-40, 41-60) 13 és 12%-kal, kevésbé tartották a lehetséges áldozatoknak. A bűnelkövetők és áldozataik, sértettjeik társadalmi státuszának meghatározása megosztotta a válaszadókat. Míg abban egyetértettek, hogy az elkövetők a társadalom alsóbb osztályaiból kerülnek ki (a válaszok 75%-a) – bár a felső társadalmi osztály által elkövetett fehérgalléros bűnözés (pl.: sikkasztás) is megjelent (KORINEK L. 2010) – addig az áldozatok társadalmi státuszát nehezebben tudták besorolni. Összességében a legtöbben a közepes társadalmi státuszú lakosokat tartották potenciális áldozatnak, de nem sokkal maradt el tőle az alacsony társadalmi státuszú osztály. Ennek megfelelően a magas társadalmi státuszú osztályt vélték a legkevésbé veszélyben levő csoportnak. Ezen megítélések magyarázatait az elkövetői oldalról a „kilátástalansággal”, a

szegénységgel, és az iskolázottság hiányával hozták kapcsolatba, míg az áldozati oldalról a közepes társadalmi státuszú osztály materiális javainak meglétével, de azok védelmének hiányával magyarázták.

8.5. A bűncselekmények számának megítélése és a rendőrség munkájának értékelése

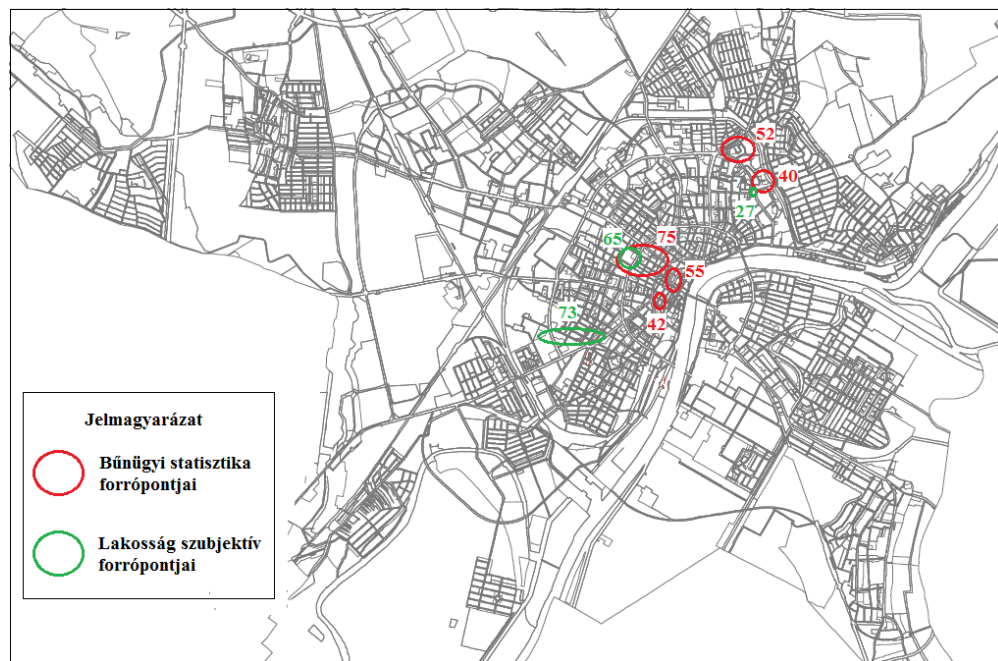
A bűncselekmények éves alakulásának megítélése azért fontos dolgom elkészítésében, mert szemléltetni kívánom, hogy a helyi lakosság tisztában van-e azzal, hogy évente átlagosan hány bűncselekményt követnek el. A kérdőívek kiértékelését követően megdöbbentő adatok születtek. A megkérdezett szegedi lakosok 53%-a szerint a bűncselekmények száma évente nem haladja meg az ötezret, tehát abszolút nincsenek tisztában a tényleges adatsorokkal. Ennyire alacsony értékek az elmúlt tíz évben nem is regisztráltak. A válaszadók csupán 14%-a látta reálisan az értékeket, bár ezek a válaszok is sok esetben tippszerűnek tűntek. Véleményem szerint a jövőben ezen értékek közzététele, s a hozzá kapcsolódó bűnmegelőzési programok népszerűsítése fontos lehet, ugyanis a rendőrség és annak bűnmegelőzési munkája hatékonysági megítélése sem mondható jónak. A kérdőívben szereplő válaszok több mint fele nem tartja hatékonynak a rendőrség munkáját. Ennek okai az indoklásból derültek ki, ahol az alapvető bizalmatlanságot és a bűnmegelőző programok ismertetésének hiányát írták a legtöbb esetben.

A Szegedi Rendőrkapitányságon készített interjúm alapján a fentebb adott válaszok részben cáfolandók. Dr. Lázár Szvetozár, a Szegedi Rendőrkapitányság kapitány-vezető helyettese elmondta, hogy számos bűnmegelőzési programmal próbálják felhívni a bűnözésre és annak megelőzésére a figyelmet. A programok között említést érdemel az „Iskola rendőre”, a „DADA” program, a Kerékpár-regisztrációs program, a „Jó pont” (általános iskolák számára), a „Lépésről lépestre”, és egyéb nyílt napok, valamint meghívásos felkérések. A jelenleg futó projektek elsősorban a fiatalabb korosztály figyelmét kívánják felhívni a lehetséges veszélyekre, s több esetben a prevenciók tevékenységek révén próbálják nekik a bűncselekmények negatív mivoltát bemutatni. A másik kiemelten veszélyeztetett korosztály védelmére évről évre működtetik a „Nagyszüleink biztonsága” elnevezésű bűnmegelőzési programot (TORONYKÓI M. 2012).

8.6. A bűnügyi statisztika és a szubjektív lakossági vélemények összehasonlítása

A város bűnözésföldrajzának és a hozzá kapcsolódó egyéb kérdések szubjektív megítélése alapvetően megegyezett a bűnügyi statisztikai elemzésekkel. Némely statisztikai adat magyarázatára, úgy gondolom, megfelelő válaszok születtek, más kérdéskörök válaszai viszont újabb kérdéseket vagy éppen homályos válaszokat eredményeztek. Ennek megfelelően, a kérdőívek mennyisége révén, ami megközelítőleg a szegedi lakosság 0,2%-át fedi le, messzemenő következtetéseket nem lehet levonni, mégis felhívja a figyelmet a bűnelkövetésekre vonatkozó körülmények néhány fontos szegmensére.

Az összehasonlítható bűnügyi forrópontok objektív és szubjektív alakulását a következő térkép teszi láthatóvá (22. ábra).

22. ábra: Szeged bűnügyi és szubjektív forrópontjainak területi elhelyezkedése

Forrás: Saját felmérés alapján, saját szerkesztés

A bűnügyi statisztika az elkövetett bűncselekmények számát jelzi, míg a szubjektív lehatárolás a kérdőívet kitöltők „voksainak” a számát jelöli. Az eredmények jól tükrözik, hogy a Mars tértől eltekintve nem egyeznek a bűnügyi és a szubjektív forrópontok. Ennek magyarázata a korábbiakban már említett félelemérzet alakulása, vagy a félelemérzetre ható egyéb tényezők lehetnek.

Összegzés

A kutatómunkám során Szeged bűnözésföldrajzi vizsgálataival foglalkoztam. A bűncselekmények területi bemutatását követően a szubjektív közbiztonsági közérzetet és az ezt meghatározó egyéb folyamatokat, körülményeket elemeztem. A hipotézisben feltett kérdések mindegyikére sikerült választ megfogalmaznom.

Az időbeli és térbeli adatsorok, grafikonok és térképek segítségével pontosan megfogalmazhatókká és jól szemléltethetővé váltak. A helyi lakosság álláspontját három területi léptéken keresztül szemléltettem, lakóövi, városrészi és utcai szinteken. A szubjektív közbiztonsági közérzet vizsgálatának eredményei csupán „kiegészítések” révén váltak megmagyarázhatóvá, nélkülük ugyanis paradox helyzet állt volna elő. A lakóövre, városrészre és utcákra, terekre vonatkozó közbiztonság-érzeti felmérést követően ugyanis ellentmondásos eredmények születtek. A legbiztonságosabb lakóöveknek a belső lakóövet tartották, ugyanakkor a forrópont lehatárolásnál a legtöbb szavazat a Mars térre érkezett, ami szintén a belső lakóövből található. A városrészek értékelését követően a legbiztonságosabbnak a Belváros bizonyult, amely szintén a belső lakóöv része. Ezt a kétes megállapítást tovább fokozza Móraváros megítélése, mely a kérdőívet kitöltők szerint a legveszélyesebb városrész, viszont e terület is, hasonlóan a Belvároshoz, a belső lakóövből található. Így alakult ki az a helyzet, hogy a legveszélyesebb és legbiztonságosabb városrész egy lakóövön belül helyezkedhet el.

A bűncselekmények körülményeire vonatkozó kérdésekre adott válaszok eredményei már kevésbé voltak ennyire nehezen értelmezhetők. Kiemelném a bűncselekmények elkövetésének okaira adott válaszok alakulását. A megkérdezettek feleleteiben általános elkeseredettség volt megfigyelhető, aminek magyarázatára az általános gazdasági kilátástalanság, a szegénység, és a gazdasági válság hatásainak eredményei szolgáltak. Fontosnak tartom még megemlíteni, hogy az ismertté vált bűncselekmények számának alakulása és a helyi lakosság elgondolása nagyon távol áll egymástól. Az éves szinten elkövetett bűncselekményeknek csupán a felét gondolják reálisnak a megkérdezettek. Ez részben lehet az ő érdektelenségük eredménye, vagy a rendőrség közzétett adatainak a hiánya. Ennek magyarázatára dolgozatomban nem kerestem a választ. Arra viszont igen, hogy a rendőrség bűnmegelőzési munkáját mennyire tartották hatékonnak. A válaszadók több mint fele nem tartja hatékonnak a rendőrség munkáját, amit úgy vélek, hogy a kommunikáció hiánya okozhat, ugyanis számos

bűnmegelőzési program van jelenleg is érvényben. A jövőben mind a rendőrség, mind pedig a helyi lakosság feladata, hogy a kölcsönös kommunikáció révén együttműködve hatékonyan lépjenek fel a bűncselekmények ellen.

Irodalom- és hivatkozás jegyzék

- ANDORKA R. 2003: Bevezetés a szociológiába. Osiris Kiadó, Budapest pp. 513-514.
- BAJMÓCY P. 2009: Szeged város fejlődésének társadalomföldrajzi aspektusai a kezdetektől a 20. század közepéig. In: Földrajzi közlemények 133. évf. 4. szám. Magyar Földrajzi Társaság, Budapest pp. 447-452.
- BAJMÓCY P. 2000: A szuburbanizációt kiváltó okok a vidéki Magyarországon. In: Abonyiné-Becsei-Kovács Cs. (szerk.): A magyar társadalomföldrajzi kutatás gondolatvilága. Ypszilon Kiadó, Szeged, 2002. pp. 247-255
- BAJMÓCY P. – GYÖRKI A. 2012: A szuburbanizáció virágkora és hanyatlása Magyarországon. Településföldrajzi Tanulmányok. Megjelenés alatt.
- BECSEI J. 2004: A 125. éves szegedi város térszerkezete In Mészáros R. (szerk.): Szeged társadalomföldrajzi nézőpontból. SZTE Gazdaság- és Társadalomföldrajz Tanszék, Szeged pp. 106-130.
- BECSEI J. 2007: Népszétföldrajz. IPSZILON Kiadó Kft., Békéscsaba p. 21.
- BLAZOVICZ L. 2005: Szeged rövid története. Csongrád Megyei Levéltár, Szeged p. 315.
- BLAZOVICH L. 2010: Szeged története 5. 1945-1990. Csongrád Megyei Levéltár, Szeged pp. 29-36, 76-81.
- BOROS L. 2009: Szeged belső térfolyamatai az 1950-es évektől napjainkig. In Földrajzi Közlemények 133. évfolyam 4. szám. Magyar Földrajzi Társaság, Budapest pp. 453-465.
- CSAPÓ T. 2007: Szeged települfsmorfológiája. In Tiszteletkötet Becsei József 70. születésnapjára. Szegedi Egyetem, Szeged pp. 98-99.
- ERDEI G. 2011: A bűnözésföldrajz úttörői. Hadtudomány (elektronikus szám), Magyar Hadtudományi Társaság, Budapest http://mhht.eu/hadtudomany/2011/2011_elektronikus/2011_e_6.pdf
[Letöltés ideje: 2012. 09. 10.]
- ERDŐSY E. – FÖLDVÁRI J. – TÓTH M. 2004: A magyar büntetőjog Különös rész. Osiris Kiadó, Budapest pp. 71-126.
- GIDDENS, A. 2003: Szociológia. Osiris Kiadó, Budapest pp. 140-141.
- GÖNCZÖL K. – KEREZSI K. – KORINEK L. – LÉVAY M. 2006: Kriminológia – Szakkriminológia. CompLex Kiadó Jogi és Üzleti Tartalomszolgáltató Kft., Budapest p. 708.
- HERBERT, D.T. 1976: Social deviancy in the city: a spatial perspective In Herbert D.T. – Johnston, R.J. Social Areas in Cities, Vol. 2, Wiley, London pp. 226-227.
- KAJÁN I. – ZOMBORI I. 2004: A szegedi nagyárvíz és újjáépítés. Vízügyi Múzeum és Könyvgyűjtemény, Budapest és a Móra Ferenc Múzeum, Szeged, Budapest-Szeged pp.11-16.
- KEREZSI K. – RITTER I. 2000: Budapest V. kerületének bűnözési térképe. Belügyi szemle 10. pp. 20-53.
- KNOX, P. – PINCH, S. 2000: Urban social geography. London p. 479.
- KORINEK L. 2006: Bűnözési elméletek. Duna Palota és Kiadó, Budapest pp. 224-225.
- KORINEK L. 2010: Kriminológia II. kötet. Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Budapest p. 1437.
- KOVÁCS Z. 1990: A bűnözésföldrajz szerepe a városi környezetminősítésben. Műhely 6. MTA Földrajztudományi Kutatóintézet, Budapest

- KRAJKÓ GY. 2004: A város fejlődésének főbb sajátosságai, funkcióinak változó szerepe. – In Mészáros R. (szerk.): Szeged társadalomföldrajzi nézőpontból. SZTE Gazdaság- és Társadalomföldrajz Tanszék, Szeged pp. 40-50.
- KRISTÓ GY. (SZERK.) 1992: Szeged története - Kronológia a kezdetektől 1944-ig. Somogyi könyvtár, Szeged p.42.
- KOCSIS T. (SZERK.) 2003: A nagyvárosok belső tagozódása Szeged. KSH Csongrád Megyei Igazgatóság, Szeged pp.79-80.
- MÁTYÁS SZ. 2011: A Debreceni Rendőrkapitányság kriminálgeográfiai elemzése. PhD értekezés p. 145.
- MÉSZÁROS R. 1994: A település térbelisége. JATEPress, Szeged p. 122.
- MÉSZÁROS R. 1990: Az urbanizáció térbeli folyamatai Szegeden. JATE Kiadó, Szeged pp.139-151.
- MÉSZÁROS R. (SZERK.) 1997: Magyarország megyei kézikönyve – Csongrád megye kézikönyve. Ceba Kiadó, Budapest, p. 189.
- MICHALKÓ G. 2005: Turizmusföldrajz és humánökológia. Kodolányi János Főiskola, pp. 175-177.
- SZELÉNYI I. 1990: Városi társadalmi különbségek. Akadémia Kiadó, Budapest p. 184.
- TÓTH A. 2007: A bűnözés térbeli aspektusainak szociálgeográfiai vizsgálata Hajdú-Bihar megyében. PhD értekezés p. 250.
- TÓTH B. 2009: A szegedi nagyárvíz képeskönyve. A küzdelem és újjáépítés 130 éve. Bába Kiadó, Szeged p. 126.
- TÓTH K. – KESERŰ I. 2001: A lakótelepi panellakások árainak területi különbségei Szegeden. – In: Dormány G. – Kovács F. – Péti M. Rakonczai J. (szerk.): A földrajz eredményei az új évezred küszöbén. Magyar Földrajzi Konferencia. SZTE Természeti Földrajzi Tanszék, Szeged p. 10.
- VARGA A. 2010: A régi Szeged. Bába Kiadó, Szeged pp. 75-116.

Internetes hivatkozás jegyzék

- [1] <http://crimestat.b-m.hu/Terkep.aspx>
 [Letöltés ideje: 2012. 09. 10.]
- [2] http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=crim_gen&lang=en
 [Letöltés ideje: 2012. 09. 10.]

Sajtójegyzék

- [3] BABUS E. 2012: Városok bűnügyi toplistája I. – In: HVG 34. évf. 37. szám pp. 14-16.
- [4] BABUS E. 2012: Városok bűnügyi toplistája II. – In: HVG 34. évf. 38. szám pp. 12-14.
- DOMBAI T. 2012: Közbiztonsági fórum lesz Makkosházán. - In: Délmagyarország 102. évf. 226. szám, Szeged p. 5.
- TORONYKŐI M. 2012: Bűnmegelőzés az idősek védelmében. – In: Délmagyarország 102. évf. 230. szám, Szeged p. 7.

Melléklet

Szeged közbiztonsági közérzetének vizsgálata

1. Mennyire szeret Ön Szegeden élni?

- 1. Nagyon szeret
- 2. Inkább szeret
- 3. Inkább nem szeret
- 4. Egyáltalán nem szeret
- 99. Nem válaszol

Kérdőív száma: _ _ _ _ _ . _ _ _ _ _

Városrész:

Utca:

Dátum: _ _ _ _ _ . _ _ _ _ _

2. Mióta él Ön Szegeden? (Ha Szegeden született ugrás a 6. kérdésre)

.....

3. Honnan költözött Szegedre?

.....

77. Nem vonatkozik rá

99. Nem válaszol

4. Melyik települést érezte biztonságosabbnak?

- 1. Korábbi
- 2. Jelenlegi (Szeged)
- 88. Nem tudja
- 99. Nem válaszol

5. Miért?

.....
.....
.....

6. Milyen bűncselekmény típusokat ismer?

.....
.....
.....

7. Volt-e már bűncselekmény áldozata? (Ha nem, ugrás a 9. kérdésre)

- 1. Igen
- 2. Nem
- 99. Nem válaszol

8. Ha igen milyen típusúnak?

.....
.....

9. Szegeden mely városrészt, városrészeket, vagy utcát, utcákat tart veszélyesnek?

.....
.....
.....
.....

10. Miért?

.....
.....
.....
.....

11. Ön szerint milyen típusú épületállománynál követnek el leggyakrabban bűncselekményt? (több válasz is megjelölhető)

- 1. Panel
- 2. Régi építésű téglá, amely társasház
- 3. Új építésű téglá, amely társasház
- 4. Régi építésű téglá, amely családi ház
- 5. Új építésű téglá, amely családi ház
- 6. Egyéb:
- 99. Nem válaszol

12. Ön szerint mely korcsoport a bűncselekmények leggyakoribb áldozata? (több válasz is megjelölhető)

1. 0-24
2. 25-40
3. 41-60

4. 61-x
88. Nem tudja
99. Nem válaszol

13. Ön szerint a bűnelkövetők mely korcsoportba tartoznak? (több válasz is megjelölhető)

1. 0-24
2. 25-40
3. 41-60

4. 61-x
88. Nem tudja
99. Nem válaszol

14. Ön szerint mely társadalmi osztály a bűncselekmények leggyakoribb áldozata?

1. Alacsony társadalmi státuszú osztály
2. Közepes társadalmi státuszú osztály
3. Magas társadalmi státuszú osztály

88. Nem tudja
99. Nem válaszol

15. Válaszát kérem, néhány mondattal indokolja!

.....

.....

.....

16. Ön szerint mely társadalmi réteg a bűncselekmények leggyakoribb elkövetője?

1. Alacsony társadalmi státuszú osztály
2. Közepes társadalmi státuszú osztály
3. Magas társadalmi státuszú osztály

88. Nem tudja
99. Nem válaszol

17. Válaszát, kérem, néhány mondattal indokolja!

.....

.....

.....

18. Ön szerint évente átlagosan hány bűncselekményt követnek el Szegeden?

1. 0-100
2. 100-1000
3. 1000-2000
4. 2000-5000
5. 5000-10000

6. 10000-15000
7. 15000-20000
8. Több, mint 20000
88. Nem tudja
99. Nem válaszol

19. Kérem, értékelje a következő városrészeket 1-10 skálán (1-es a legveszélyesebb, 10-es a legbiztonságosabb) aszerint, hogy mennyire érzi magát ott biztonságban!

☐ Belváros	(1)
☐ Alsóváros	(2)
☐ Móraváros	(3)
☐ Kálvária	(4)
☐ Rókus	(5)
☐ Felsőváros	(6)
☐ Újszeged	(7)
☐ Újrókus	(8)
☐ Északi városrész	(9)
☐ Makkosháza	(10)
☐ Tarján	(11)
☐ Odessza	(12)
☐ Béketelep	(13)
☐ Kecskés-telep	(14)
☐ Klebelsberg-telep	(15)
☐ Petőfi-telep	(16)
☐ Tápé	(17)
☐ Baktó	(18)
☐ Kiskundorozsma	(19)

20. Kérem, röviden indokolja, hogy az előző kérdésben miért adta az adott városrésznek a legmagasabb, illetve a legalacsonyabb értéket!

.....

.....

.....

.....

21. Kérem, értékelje a következő településeket 1-6 skálán (1-es a legveszélyesebb, 6-os a legbiztonságosabb) aszerint, hogy mennyire érzi magát ott biztonságban!

☐ Szeged	(1)	☐ Kistelek	(4)
☐ Hódmezővásárhely	(2)	☐ Szentés	(5)
☐ Mórahalom	(3)	☐ Csongrád	(6)

☐ Makó (7)

22. Kérem, értékelje utcájának közbiztonsági közérzetét 1-6 skálán (1-es a legveszélyesebb, 6-os a legbiztonságosabb), majd röviden indokolja!

☐

23. Ön szerint mely típusú lakóöbven követik el a legtöbb bűncselekményt?

1. Belső lakóöv

4. Falusias lakóövezet

2. Lakótelepek

88. Nem tudja

3. Kertvárosias lakóövezet

99. Nem válaszol

24. Válaszát kérem, röviden indokolja!

.....
.....
.....

25. Ön szerint mi lehet a bűnelkövetés legfőbb indoka?

.....
.....
.....
.....

26. Ön mennyire tartja hatékonynak a Szegedi Rendőrkapitányság bűnmegelőzési munkáját?

1. Teljes mértékben hatékony

2. Inkább hatékony

3. Kevésbé hatékony

4. Egyáltalán nem hatékony

88. Nem tudja

99. Nem válaszol

27. Válaszát kérem, röviden indokolja!

.....

.....

.....

.....

Személyes kérdések következnek:

28. A válaszadó neme:

1. Férfi 2. Nő

29. Melyik évben született Ön?

.....

30. Mi az Ön legmagasabb iskolai végzettsége?

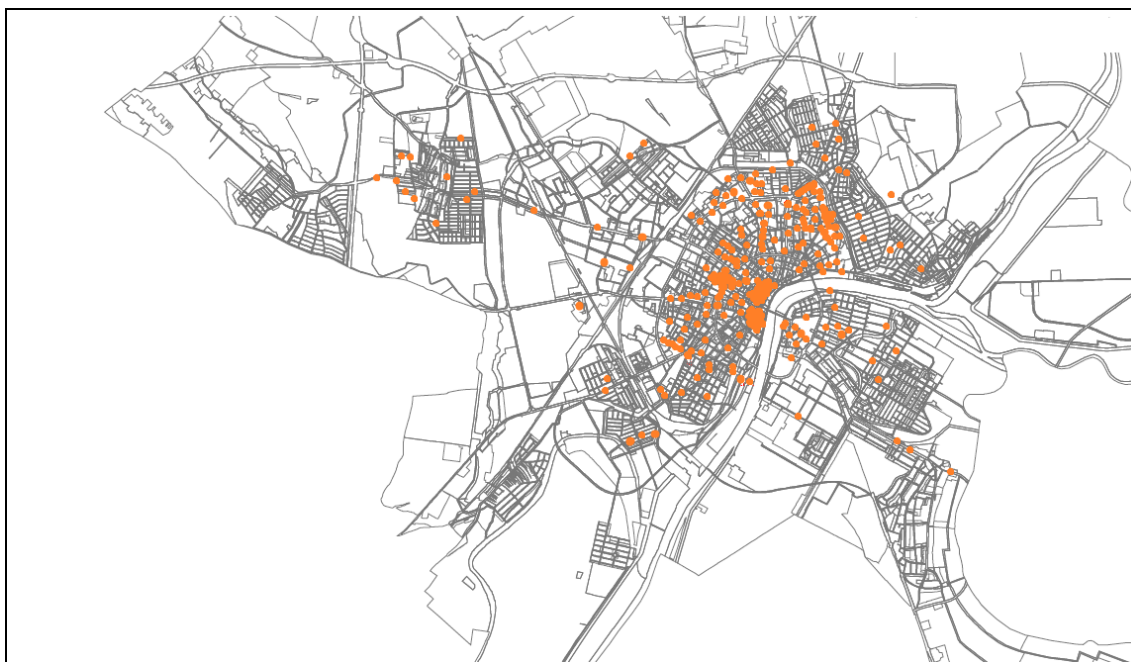
1. 8 osztálynál kevesebb
2. 8 általános
3. Középiskola
4. Szakmunkásképző
5. OKJ-s tanfolyam
6. Főiskola
7. Egyetem
8. Egyéb:.....
99. Nem válaszol

31. Mennyi pénzből gazdálkodik Ön egy átlagos hónapban?

..... Ft

Köszönöm, hogy segítette munkámat!

1. melléklet: Kérdőív

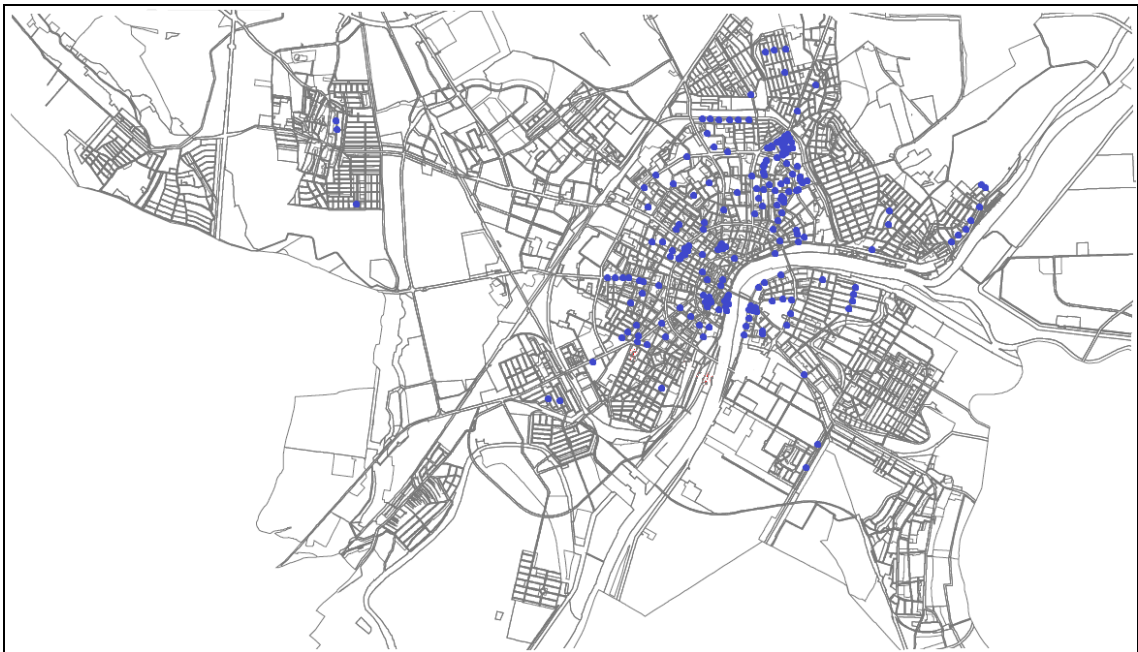
2. melléklet: A Szegeden elkövetett testi sértések alakulása

3. melléklet: A Szegeden elkövetett magánlaksértések alakulása

4. melléklet: A Szegeden elkövetett garázdaságok alakulása

5. melléklet: A Szegeden elkövetett kábítószerrel való visszaélések alakulása

6. melléklet: A Szegeden elkövetett betörési lopások alakulása

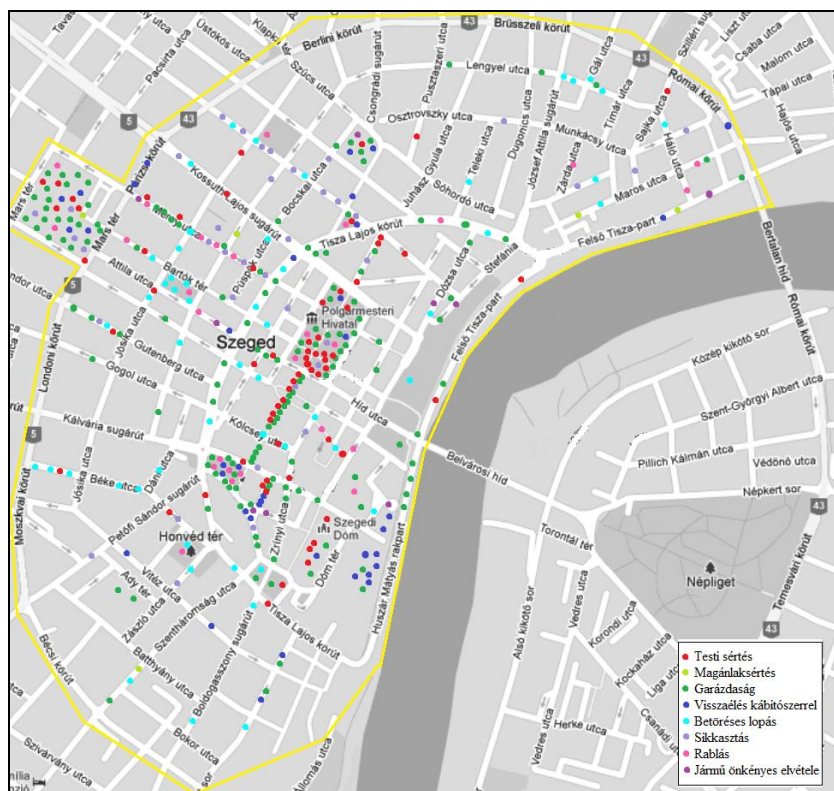
7. melléklet: A Szegeden elkövetett sikkasztások területi alakulása

8. melléklet: A Szegeden elkövetett rablások területi alakulása

9. melléklet: A Szegeden elkövetett járművek önkényes elvételének területi alakulása

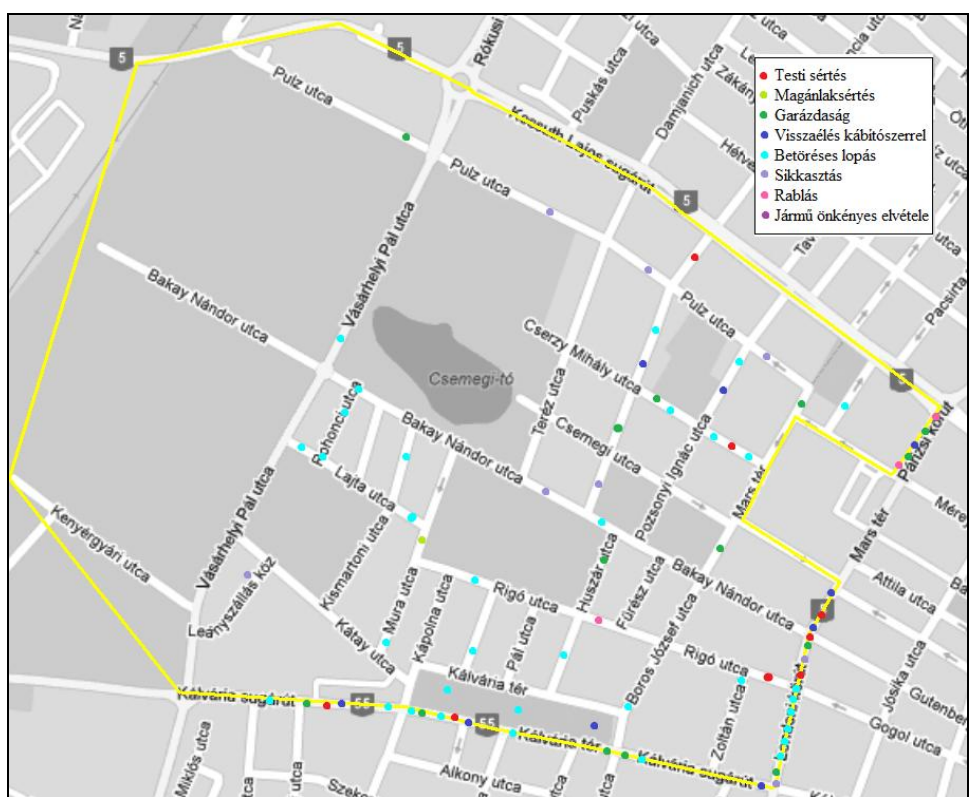
10. melléklet: Belváros bűnügyi fertőzöttsége

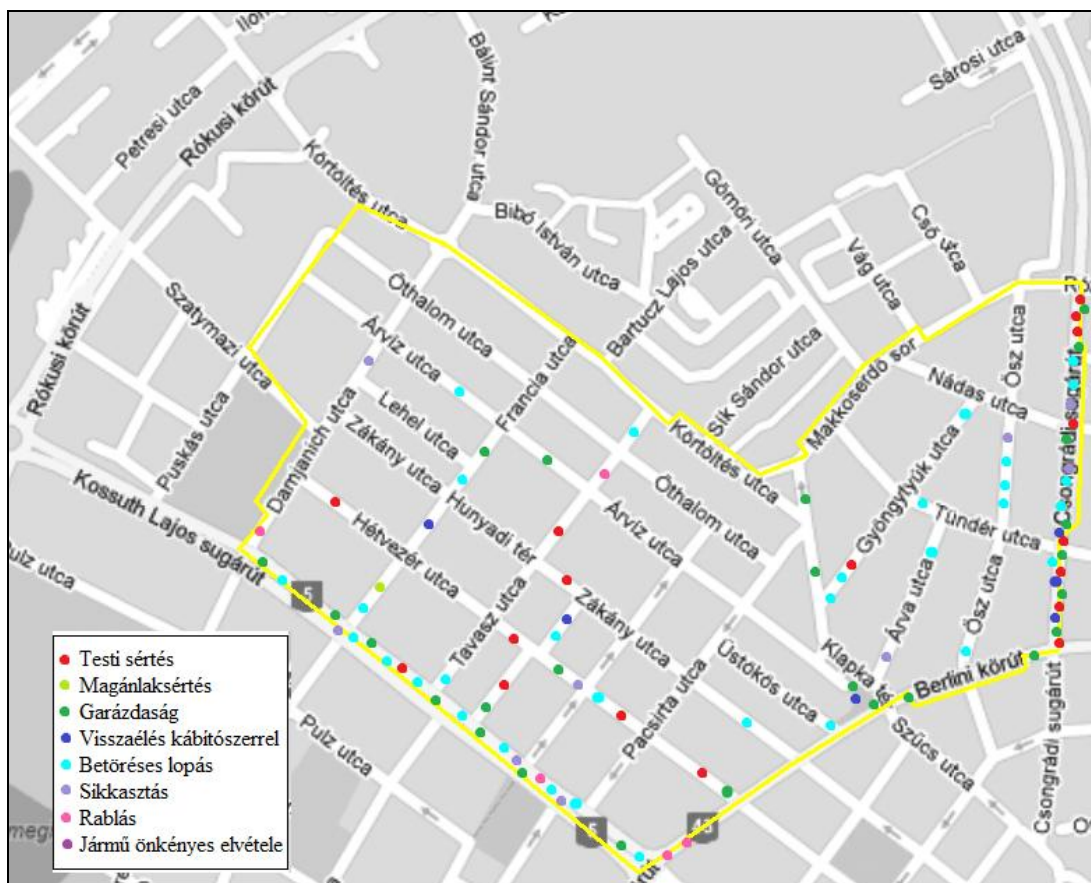
11. melléklet: Alsóváros bűnügyi fertőzöttsége

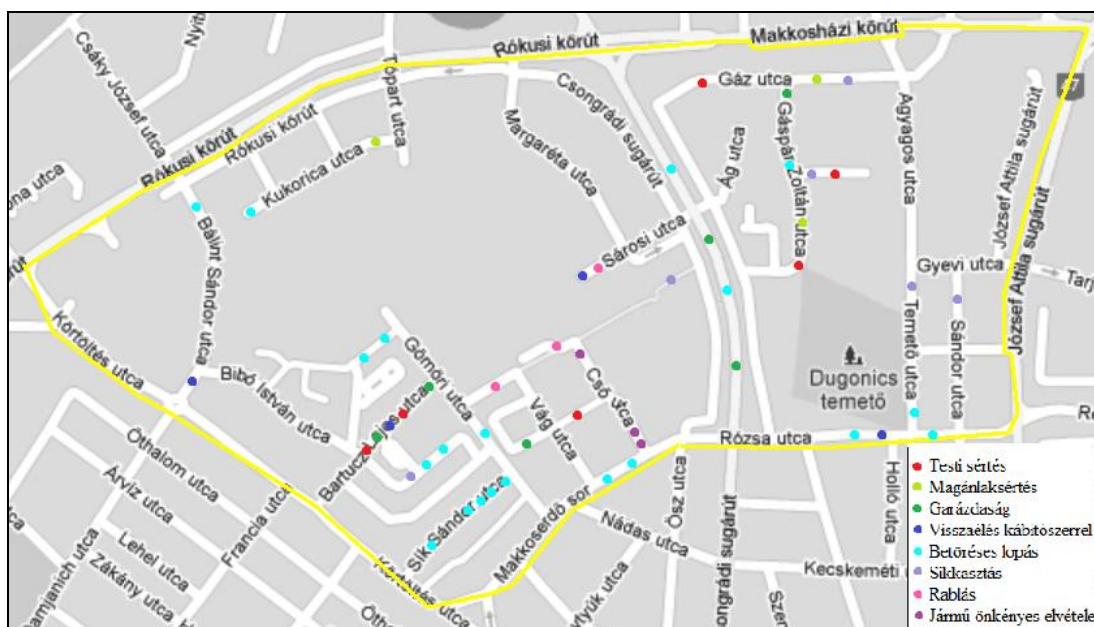
12. melléklet: Móraváros bűnügyi fertőzöttsége

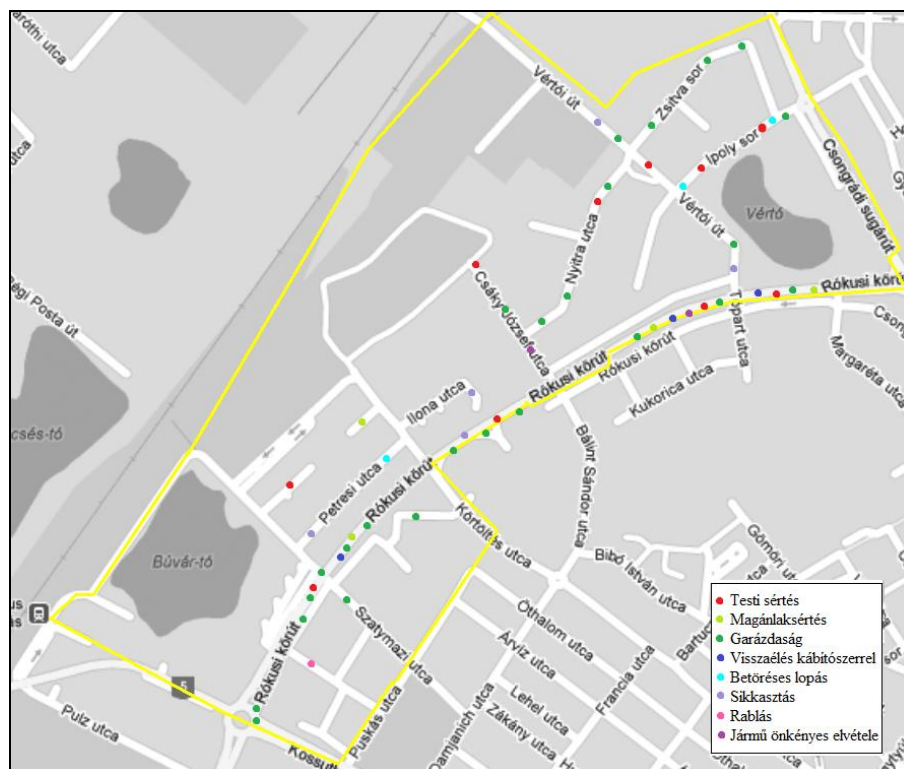
13. melléklet: Kálvária bűnügyi fertőzöttsége

14. melléklet: Rókus bűnügyi fertőzöttsége

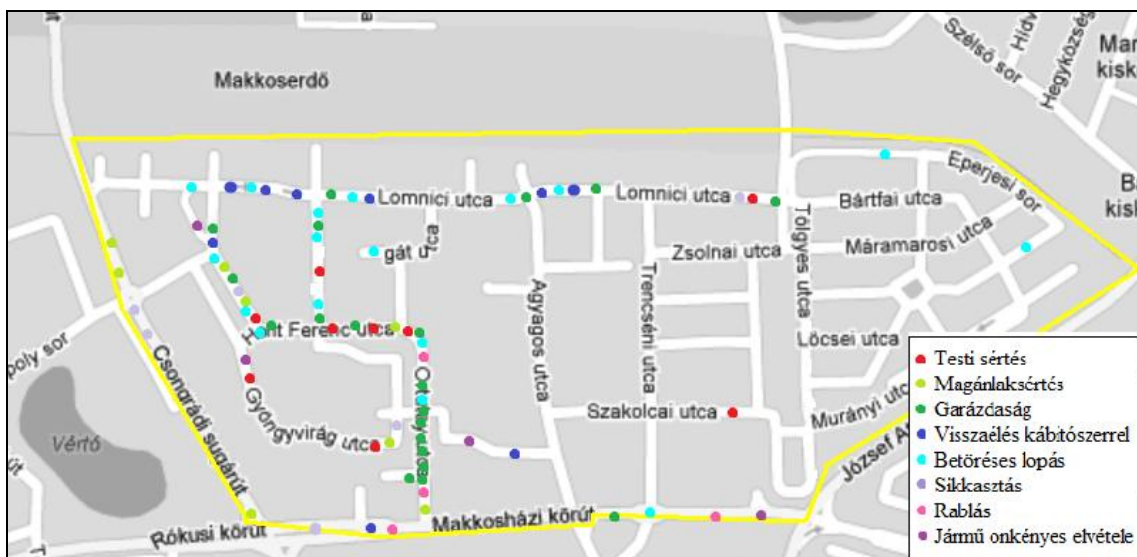
15. melléklet: Északi városrész bűnügyi fertőzöttsége

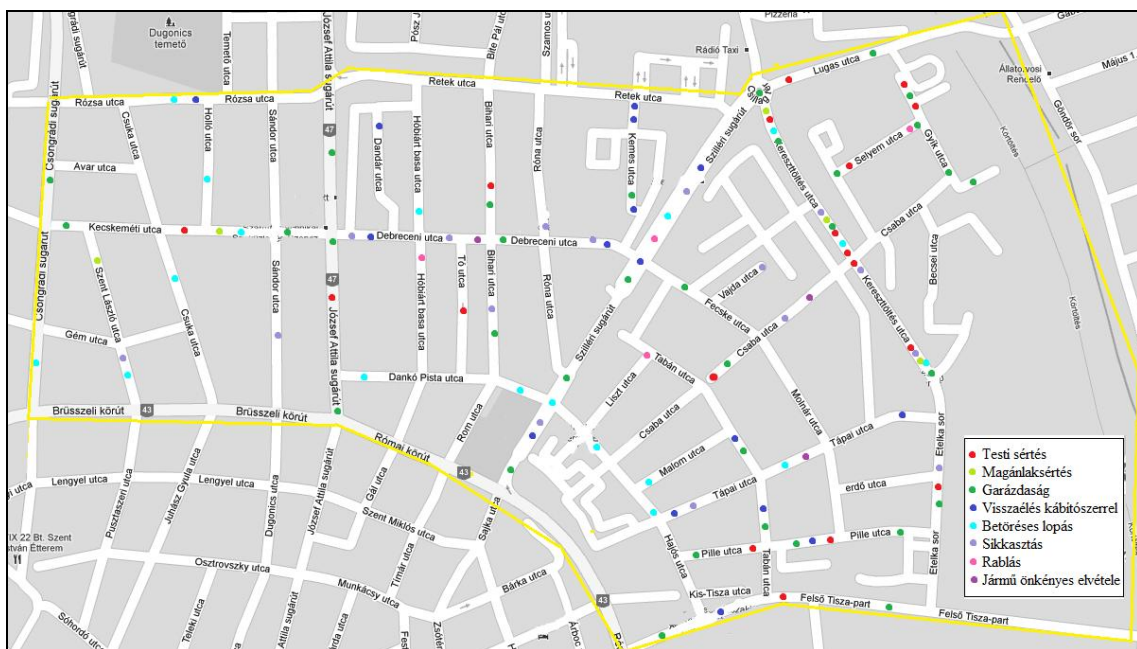
16: melléklet: Újrókus bűnügyi fertőzöttsége

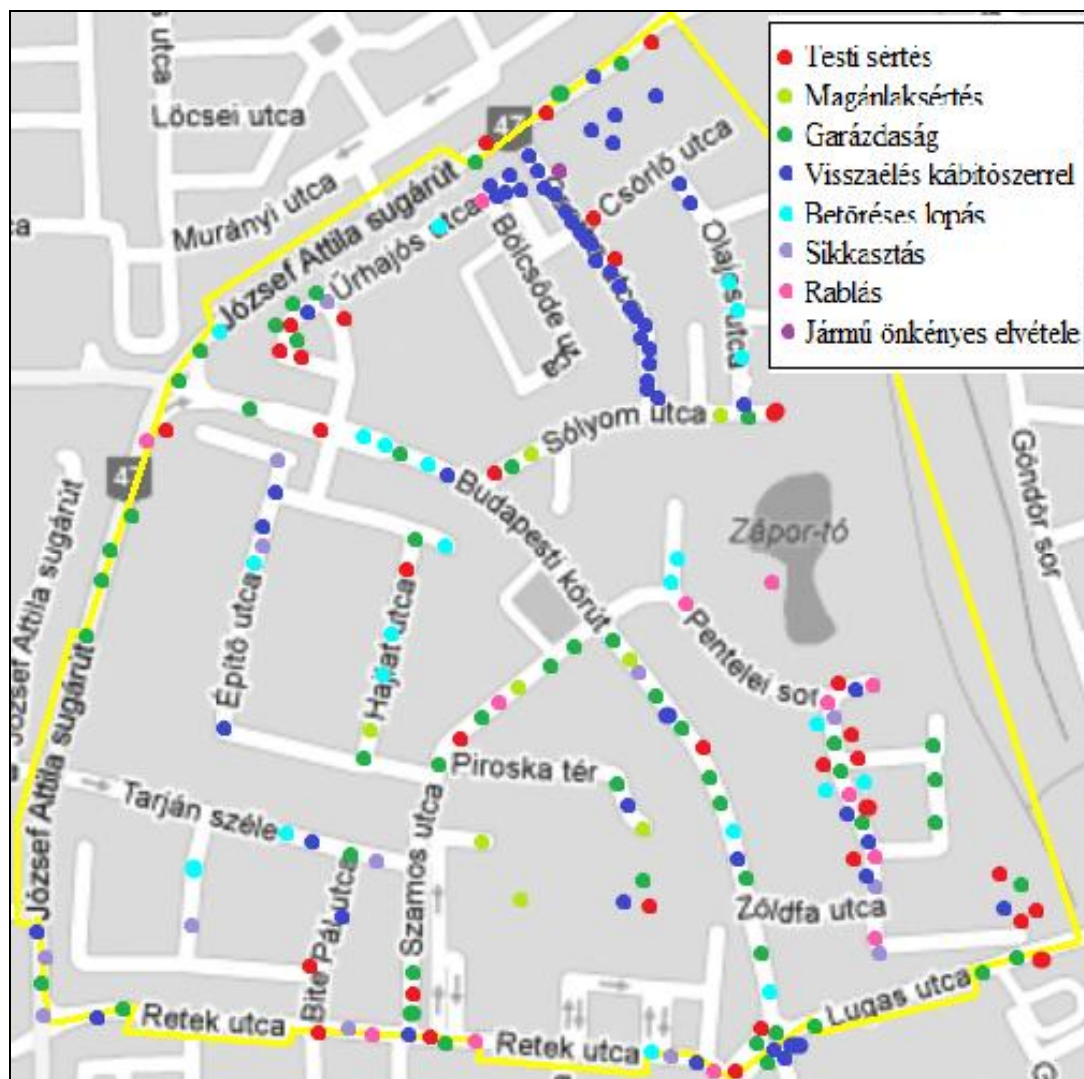
17: melléklet: Odessa bűnügyi fertőzöttsége

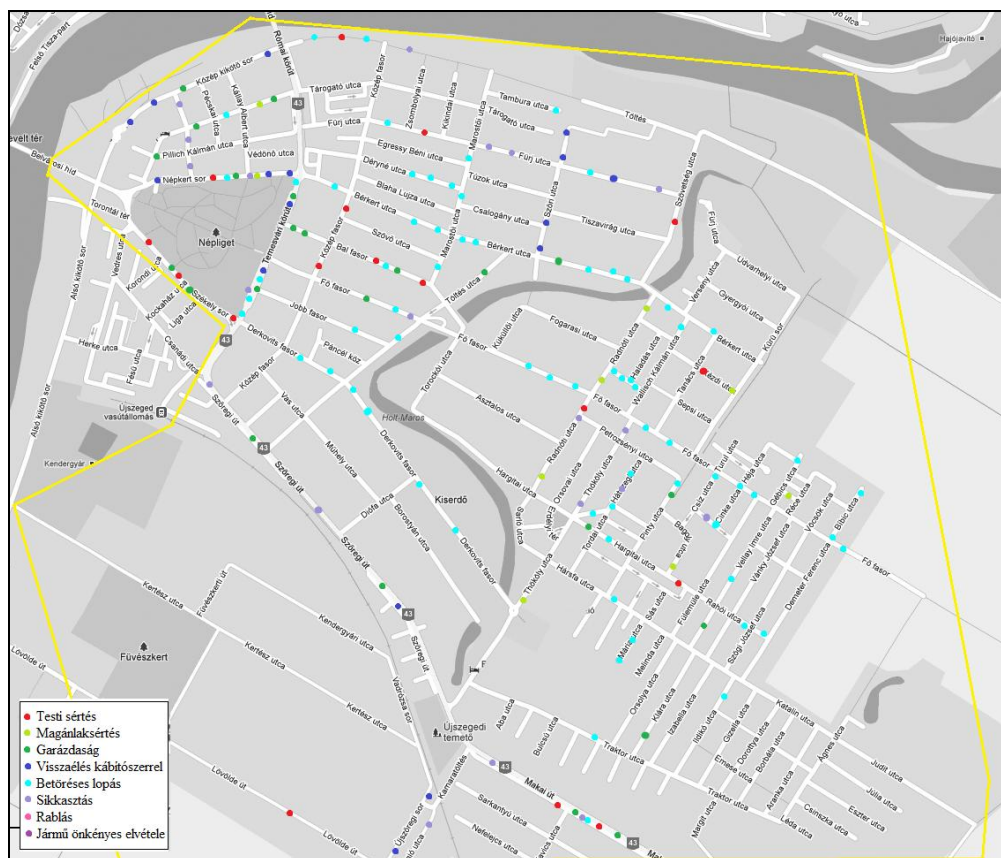
18. melléklet: Makkosháza bűnügyi fertőzöttsége

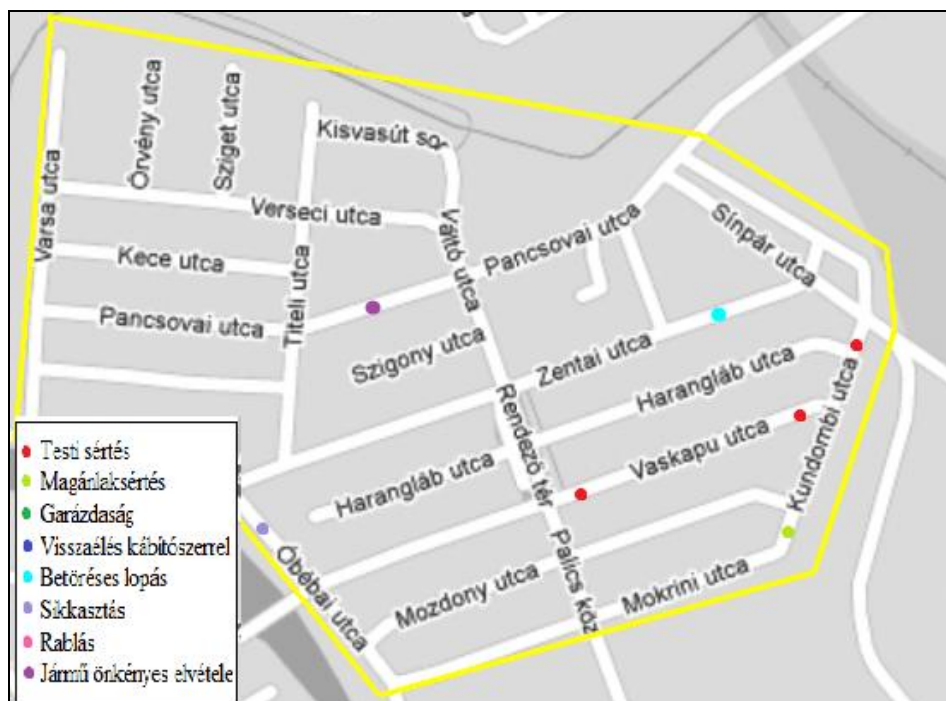
19. melléklet: Felsőváros bűnügyi fertőzöttsége

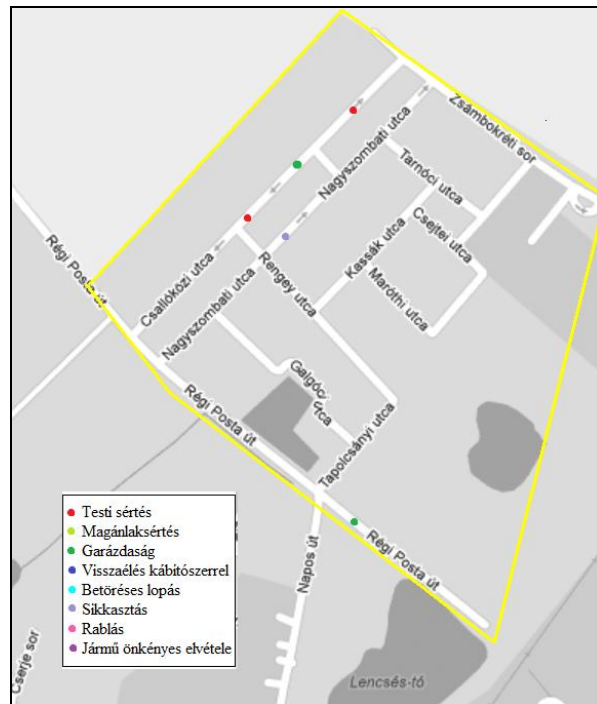
20. melléklet: Tarján bűnügyi fertőzöttsége

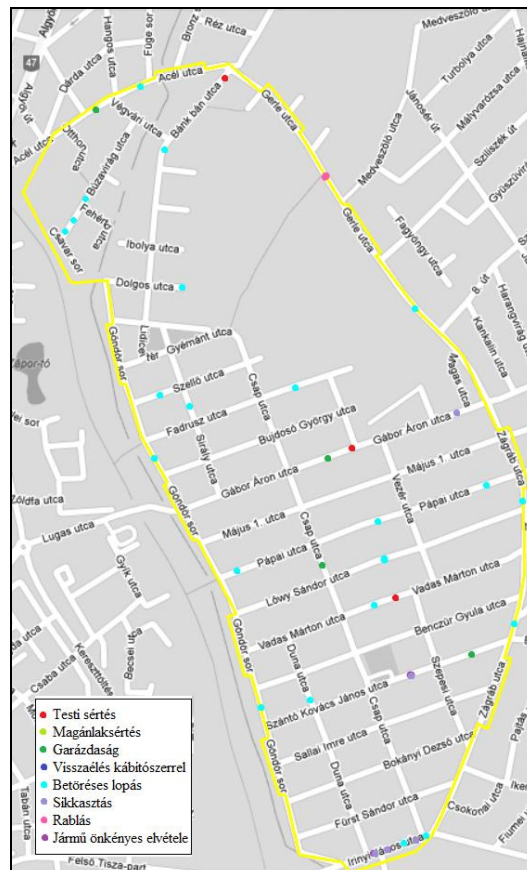
21. melléklet: Újszeged bűnügyi fertőzöttsége

22. melléklet: Klebelsberg-telep bűnügyi fertőzöttsége

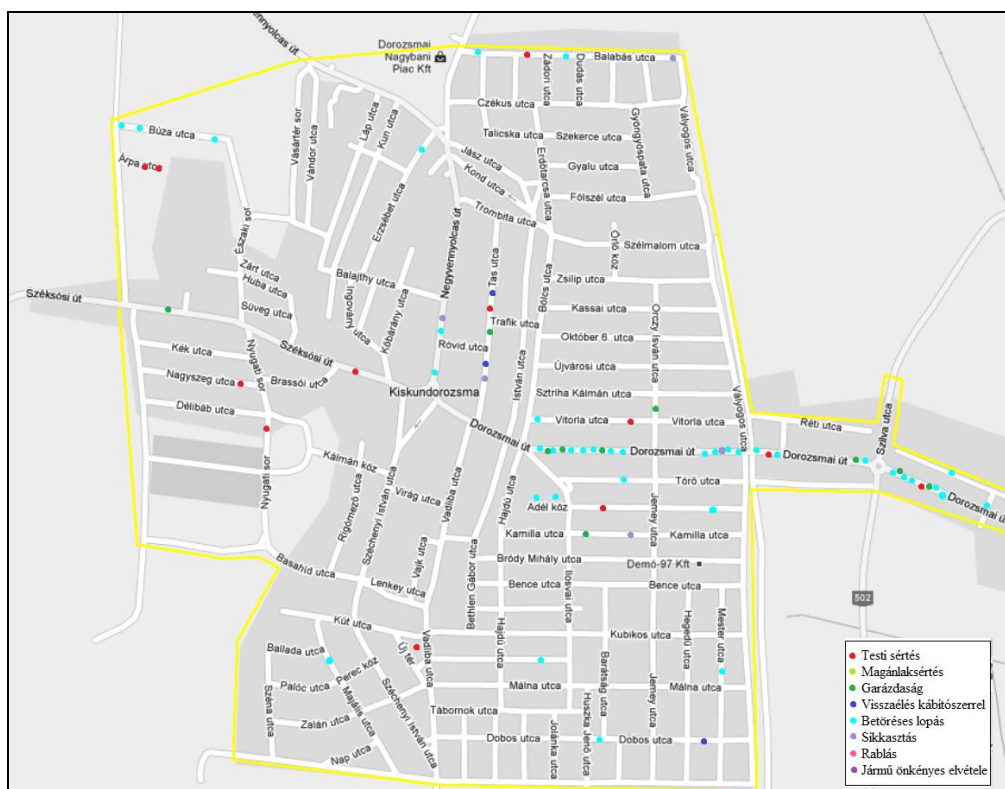
25. melléklet: Béketelep bűnügyi fertőzöttsége

26. melléklet: Petőfi-telep bűnügyi fertőzöttsége

27. melléklet: Tápiószekes bűnügyi fertőzöttsége

28. melléklet: Kiskundorozsma bűnügyi fertőzöttsége

29. melléklet: Károlyi utca (saját felvétel)

30. melléklet: Mars tér (saját felvétel)

31. melléklet: Olajos utca (saját felvétel)

32: melléklet: Úrhajós utca (saját felvétel)

33. melléklet: Cserepes sor (saját felvétel)

34. melléklet: Csillagtér (saját felvétel)